

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLÉN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmintetlen levelek csak ismert kezekből fogadjanak el.

Kéziratok nem adnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyiltérben minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy díszbetűkkel vagy körkötéssel ellátott hirdetésekért természet szerint minden négyzet centim. után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

A pálinka-hamisítók.

Ajánlva a közigazgatás figyelmébe.

Hogy borhamisítók voltak s vannak ez már szomorú bizonyosság. Pécs, Gyöngyös, Miskolc s valamennyi bortermő vidék minden városa s faluja tanu reá, hogy lelketlen kúfarok, zsirukon hízalódó pénz-zsákok s nyereség-hajhászó jött-ment gonosztevők miként bántak el a jó magyar bor becsületével itthon és külföldön.

Boszuság, utálat, undor fog el bennünket; akaratlanul is ököre szoritjuk kezünket, ha elgondoljuk, hogy mennyi temérdek vagyont gyűjtöttek itt közöttünk sokan hamissággal, egészségünk, hitelünk veszélyeztetésével s miként lettek előkelők, hintókon nyargalászkák a mi hiszékeny és csalható voltunk, vagy az ellenőrzésre hivatottak nemtörődősége miatt olyanok, a kik egy vászontarisznyával húzódtak le közénk, inséges kinézéssel, mint a bibliai gibeoniták.

Mennyi igaz szó hangzott el hiába a sajtóban és az országgyűlésen; mennyi tinta fogyott eredmény nélkül évekig; míg végre a társadalom lelkiismerete megszólalhatott és meghallgattatást nyert a törvényhozásban is — a borhamisító cinkosoknak, ezeknek az uri méregkeverőknek megfékezésére.

Ebből a nyavalyánkból kifelé volnánk már, ha volna millió szemünk és kezünk az eláradt gonoszság megfigyelésére és megejtésére! De van egy másik nyavalyánk is, a mi hasonló amához, sőt annál is veszedelmesebb, mert hajnaltól kezdődő pusztítást végez az Isten-adta nép körében. — Ez a pálinka-hamisítás . . . vagy a hamisított pálinka . . .

— Uram! mondja a napszámos ember, honnan tetszik hozatni ezt a kegyetlen italt? Honnan? Hát X. koresmárostól . . . No, hogy a ménkü játszik a haja fodrával — vitriol van ebben a pálinkában! . . . Es aztán megered a nép ajkán a szó és festi, hogy ez, meg ez a koresmáros dohánylevelet áztat a pálinkájába; ez tormát rak belé, amaz — tudná az ég — miféle szerekkel teszi maróvá és kívánatosá . . . csak természetes állapotában nem adja négyik sem! — De hiszen az lehetetlen, hogy éppen a borhamisítók üldözése idejében ilyen vakmerő-

séggel hívnák ki maguk ellen a törvény büntető erejét?! — mondom én nagy jóhiszeműséggel és a törvény tekintélyében vetett határtalan bizalommal!! Lehetetlen?! . . . Tessék csak ott hagyni azt a pálinkát az üvegben sokáig s azután tessék majd megnézni, hogy mennyire megfogja a legtisztább üveget is és beleszi magát, mint a gyújtóról lepattant kénese tűz a testbe!!

Igy ömledez, így zúg az Isten-adta nép, a mely különben semmi szép szóért, semmi józan tanácsra sem hajlandó megválni a naponkénti öt porció pálinkától, még ha tudja is, hogy méreggel itatja magát! . . .

Hogyan és ki ellenőrizi a pálinka-hamisítót?

Az aratásnak a vége felé vagyunk. Napégette csapatok hozzák a búza-koszorút, a gazda gyönyörűségét pálinka-sugalmazta nagy vidámsággal . . . Az aratók dala miért olyan színtelen, olyan fakó? Miért nem esendül, mint az ére még az asszonyok, sőt még a leányok nő-tája sem?! . . . Honnan az a repedt-fazék-szerű nyirkorgás a férfiak torkában?! — „A pálinkától . . . a rossz, a hamisított pálinkától!”

Dob pereg és kiáltás hallatszik . . . X. Y. koresmában holnaptól kezdve a pálinka ára literenként 26 = huszonhat krajcár . . . Nehány héttel ezelőtt még 44 kr. volt! Mi tette egyszerre ilyen olesóvá ezt a veszedelmes életilalt?! A gabona-árak nem szállottak le olyan ijesztően; a burgonya nem kecsgetet óriási haszonnal; a marha-répa (a miből némelyek szerint az urak pálinkáját a konyakot készítik az se olyan tömértelen, hogy a szegény ember szomja oltására is juthasson belőle . . . Miért lett tehát olyan potom áru olyan nagy hirtelenséggel?! Miért?! . . . Hát azért, mert „nem is ér többet, mert úgy van az csinálva, hogy még így is uzsorás kamatot jövedelmezzen!”

Hogyan és ki ellenőrizi a pálinka-hamisítót?! Ezt a kérdést sokszor felvethetjük ugyan, mert a szürke, sápadt, idő előtt fonyadó arcokban gazdag módunk van gyönyörködni hétköznapokon és vasárnapokon egyaránt; — de ez a kérdés sohasem lehet érdekesebb és kiáltóbb, mint éppen aratás és eséplés idején, a mikor a mi felvilágosíthatatlan munkás népünk azt hiszi, hogy egészségének fenntartása végett

— éppen ilyenkor — van kétszeres, sőt sokszoros szüksége a pálinka-ivásra . . . „Hűt is, erőt is ad, a port is leviszi a szegény ember torkáról” . . . így okoskodik a nép-bölelőség!

Tek. szerkesztő úr! Az ön lapja most — sok olvasójának nagy gyönyörűségére — specialitásokkal kezd foglalkozni és pedig a sajtó méltóságához, nagy hatalmi állásához illő erővel és bátorsággal. Nem gondolja-e, hogy a borhamisítók bandája után következni kellene a pálinka-hamisítók haramia-csapatjának is!? Nem gondolja-e, hogy elég volt már a hamis sáfároknak a virágzási idő?! . . . Nem gondolja-e, hogy most „a szabadelvű párt rőneszánzi időszakában” meg kellene tudakolnunk (kiktől, kiktől nem? — én bizony nem tudom), hogy mi módon történik a pálinka-csinálás ellenőrzése s hogy lehet-e, szabad-e akármilyen pálinkát árulni s helyén van-e az, hogy a pálinka ára ma lehet 26 krajcár is, holott tegnap még túljárt a 40-en?! Lehet-e az, hogy 26 és 40 krajcáros pálinka egyformán jó, egészséges legyen vagy legalább ne gyakoroljon káros hatást a szegény ember szerzetére?! . . .

Sohasem hallottam, hogy valakit (legalább a s.-a.-ujhelyi járásban) a pálinkájáért kérdőre vontak volna hivatalosan, vagy hogy éppen meg is büntettek volna! . . . Nem hallottam (ez ugyan semmit sem jelent — én jól tudom), hogy a különböző koresmákban összeszedett pálinka-névű folyadékot hivatalosan vegyelemeztek volna és hogy valamelyik méregkeverő bejutott volna az ember-gyilkosok diszes társaságába — várván megérdemelt jutalmát.

Szabad-ipar?! . . . Egyéni szabadság?! — Jó, jó; de hát akkor ne kobozzák el az éretlen gyümölcsöt a piacon s ne tanítsanak közegészségtant az iskolákban és ne avatkozzanak be a szegény ember építkezésébe (megfizettetvén remekül a beavatkozást!!) s ne zavarják az öngyilkost az ő egyéni elhatározásában s a párbajozókat az egymás élete ellen való úri mérnyletezésben! . . . stb. stb.

Ha állami érdek a pálinka-fogyasztás: még inkább az a munkásérő megkiméltése, és idő-

* Ezeket az aláhúzott sorokat mi egész tisztelettel és bizalommal a kir. pénzügyigazgató úr joakaratu érdeklődésébe ajánljuk. Szerk.

TÁRCA.

Tusculanumban.

(A flokszéra előtti időkben.)

Mélyre nem örvénylik le merész lelke kutatása,
Sem ragyogó szárnyon nem tör az égbe dalom:
Itt örül a mulatók vidám, őszinte körében,
Lágy nyugalomnak ölen önti ki tiszta hevét.
A nap lángerejét ha eloltja az esteli szellő,
S a dal rázendül víg aratók sorain:
Köznap gondok után akkor gyűjt egybe a hűség,
S hí a közös becsülés a liget árnya alá.
Itt feltárl a szív, fut a gond és járja a nóta,
Majd felsér, kesereg, majd meg örömben esapong,
Itt a pohár-esengés jobb része, az ifju barátság
Nyújtja kezét, szívét társul egy életen át,
Közben a telt kancsó kimerül, szikrázik a jó kedv,
Felkacag a nevetés, s tűnve a boldog idő,
Ránk borul a bűvös éj és úgy hallgatja mesénket,
Száz meg ezer lángot gyűjt fel örömtüzekül.
Hála, te néked Uram, te világok szent Ura, hozzád
Ér fel imádvá dalom bú és örömek középett.

Cserei József.

Négy hét a Tátrában.

A „Zemplén” eredeti tárcája.

Uti rajzot, vagy valamely helyről leírást nagyon bajos ma adni a nélkül, hogy az ember ismétlésekbe ne bocsátkozzék. Ma már csak oda nem hatol be az emberi kíváncsiság és tudás-

vágy, a hová az övénel nagyobb erő azt rá nézve, (legalább ez idő szerint) teljes lehetetlenné teszi. Már kevés pontja van ilyen a világnak; őseink előtt csak képzeletben látott helyekre ma villámsebességgel visz el a vonat. A járó-kelő utasok látnak, aztán beszélnek, irnak, közlik egymással a látottakat, ismereteiket; ujat, meglepőt, érdekest, a mit más is ne látott volna, alig mondhat valaki, pedig ez volna az uti rajzoknak a célja, a létjogosultsága.

Ha mégis tollat fogok: biztat egy körülmény; biztat az, hogy az emberi kebel nem egy verki, melybe beletesznek egy lejátszandó darabot, hogy azt mechanikai pontossággal és egyformasággal játszsa le; az ember a hány, anynyiféleképp érez, okoskodik, itél s bár ép érzékű ember a hány, a rutat mind egyformán rutnak, a felségest mind egyformán felségesnek fogja tartani: de az a hatás, melyet rá akármelyik gyakorolt az érzelmek végtelensége szerint különféleképp fog nyilvánulni. Schakespeare állítólag learatta az indulatok összes mezejét, de azért ki kötné meg a költő kezét, ha szíve indulatba jó. Ez az egy adja kezembe a tollat, hogy futólag s halvány vonásokkal leirjam azon benyomásokat, melyeket rám a Tátra, négy heti ott tartózkodásom alatt, gyakorolt.

Pénteki napon indultam el, a keresztyének szerint szerencsétlen, a muzulmán szerint szerencés napon. Ma, hogy hazaérkeztem, hála Istennek makk-egészséggel, ha egy muzulmán mellettem állana: mindenáron hajlandó volna bebizonyítani, hogy épp azért is az ő vallásuk sokkal jobb, mint a mienk. Higye meg nyájas olvasóm, ennél gyalóbb érveket is hallottam,

nem Törökországban, hanem Magyarországon, az egyik vagy másik vallás előnye felett. De ezt csak mellesleg s azért mondom, mert bárki a ki szemeit nyitva tartja, beláthatja, hogy bizony igen-igen messze vagyunk még attól a mit Jézus mondott: eljő az idő, a mikor imádják az Istent lélekben és igazságban. Mellekesen mondom, mert kinek jutna eszébe más gondolat, mikor a Tátra felé utazik, mint mennél előbb látni e felséges helyet.

Verőfényes napon utazván, már a szép Hernád-völgy szemlélete is arra sarkalt, hogy folyton kocsink ablakánál álljunk, s mennél közelebb értünk célunkhoz, annál nagyobb kíváncsisággal néztünk a tájra, a honnan a Tátrát kibontakozni véltük. Iglő körül aztán, midőn épp valamivel elfoglalva voltam a koci belsőjében, szokatlan izgés-mozgás riasztott fel — az utasok, a kiknek nagy része szintén a Tátrákba utazott, kiki kocsija ablakához rohant és mintha adott jelre tették volna, mindenik ajkáról e szó röppent el: „a Tátra!”

Felugrottam, hogy kinézzek a közeli ablakon s a képet, melyet magam előtt láttam, sohasem fogom elfelejteni. Az ég tiszta, derült, s a hol egyetlen felhő s szél sem leng azon kívül, mit a vasuti koci hajt, s a távolban pedig mintha egy rettenetes óriási felhő ereszkedett volna le a földre, le egészen a földre, a felhő fel egészen az ormáig fekete-kék, teteje az égig látszik nyulni, itt ott, s főképp kiálló csucsain, mintha fehér fátyol volna elterítve, s az ezüstszínű fátyol keresztültörve a nap arany-sugarai val.

A ki nem látta a Tátrát, arra az első látás örökké kitörülhetetlen benyomást tesz. Ez az első

előtti elpusztulástól való megmentése s ugyanaz a pálinka-hamisítók kiirtása is, a kik már nem a becsületünket teszik tönkre a külföld előtt, hanem itthon saját nemzet-testvéreink körében végzik a lassú gyilkolás átkos mesterségét.

Ellenőrök: ébredjétek!! Bizonyítsátok be tettekkel, hogy a szabadelvűség új időszaka rőneszansz!! Ha valaki üzletet csinál az ember-társainak megrontásából s rágódik, mint pusztító féreg a nemzet testén s nagy előfájának gyökerén: — legyen bátorságotok és feddhetetlenségéteket rásütni homlokukra a Kain bélyegét.

A nép s a nemzet áldani fog benneteket kötelességeitek teljesítéséért.

Rusztikus.

Vármegyei ügyek.

A közigazgatási bizottság f. hó 6-iki ülésén napirend előtt főlemlítette főispánunk önméltósága, hogy a tokaji és bodrogközi járások szolgabírói hivatalait, melyeket e napokban személyesen megvizsgált, rendben találta. A tokaji főszolgabírónak akkor szóval is előismerését nyilvánította a borhamisítók leleplezése körül tanúsított fáradozásáért, egyszersmind biztatta, hogy üldözze őket ezután is kíméletlenül. — K.-Helmezen nagy öröme szolgált tapasztalni a szolgabírói hivatalban, hogy az ügyek ott is a legjobb rend medrében folynak. — Az alispán júl. havi jelentéséből főlemlítjük, hogy a vm.-ből Amerikába kivándoroltak a hó folyamán 60-an, visszaköltöztek 34-en. — A Bodrog és a Laboroz folyók parti birtokosait, a halászat szakszerűbb kezelése céljából és az 1898. XIX. t. e. 14. §-ának b) pontja értelmében, halászati társulattá óhajtottá volna alakítani az alispán az aug. hó 3-án S.-A.-Ujhelyben megtartott értekezlet, illetve közgyűlés alkalmával; minthogy azonban a többség továbbra is ragaszkodott a halászat önálló gyakorlásához: az ügyiratok a földmivélségi kir. miniszternek, az 5000. sz. a. kiadott szabályrendeletében foglalt 51. illetve 57. §. intézkedéséhez mért további eljárás céljából felterjesztették a szakminister elé.* — A vármegyei árvaszéknél júliusban elintéztetett 2938 ügydarab, a hátrálék 179 db., vagyis a múlt június végén jelenkezett hátrálékhoz képest felényi, mit is a közíg. bizottság megnyugvással vett tudomásul. — A közegészség állapota vármegye-szerte és általában kedvező volt. — A kir. törvényszéki kerületi börtönben a júliusi rablétszám 292 volt, abban elítélt 268. — A m.-laborezi izraelita hitközség folyamodását, hogy saját iskolát nyithasson, pártfogással, de oly észrevétellel küldötte fel a közíg. biz. a miniszterhez, hogy folyamodó hitközség a szerződéses viszonyon alapuló 5%-os iskolai adót továbbra és abban az esetben is fizesse, ha saját iskolát nyit, illetve tart fenn. — Csipkés János leleszi rk. tanító nyugdíjügye, oly értelemben terjesztett föl további intézkedés végéig a vall. és közokt. miniszterhez, hogy a nyugdíj nem a községet, de a leleszi prépostságot terheli. — Krafcsik András b.-ujlaki gk. tanító ötödéves korpótléka a hitköz-

* A „Z.” mult számának Vármegyei Ügyek rovatában foglalt s csak hallomás után írt vonatkozó tudósítás, mely a maival ellentétben áll, tévedéses lévén: amaz ezennel visszavonjuk. Szerk.

tekintet úgy hat rá, mintha rég hallott tündérmesék varázslatos képe tűnnék föl előtte, a csodálat, hogy ily soha nem képzelt remeke is van e természetnek s a vágy, hogy e nagyszerű alkotásban mennél közelebből gyönyörködhessünk, egyszerre kapják meg az emberi szívet.

A ki Tátrafüredre igyekszik, annak Poprád az utolsó állomás, innen kocsin kell az utat megtennie. Pompás országot, mely Felkán, N.-Szalókon áthaladva, folytonos kapaszkodón viszi föl az utast a Tátrákba, balra hagyva Alsó-Füredet, átmenve Ó-Füreden és Uj-Tátrafüreden, föl egészen, ha úgy tetszik Csorbáig.

De a mi legközelebbi célunk Uj-Tátrafüred: kocsink megérkezik, a portás csenget, mi elhelyezkedünk a számunkra fentartott szobában, melynek ablakai a nagyszalóki csucsra néznek. A sötét gond a hátunk megett, bent vagyunk a szépséges Tátrákban.

Senkise gondolja, hogy bár valaki 4 hetet tölt a Tátrákban: naplója már tele van jegyzetekkel, melyeket csak formába kell öntenie. Ha valaki 4 hétig uton van, sokat írhat; sokat írhat a változó vidékekről, városokról, szokásokról, vagy ha gyakorlott turista: bejárhatja a Tátrák összes nevezetességeit, megmászhatja csucsait, az ilyennek tolla, azt hiszem, alig győzi papírra tenni a számtalan benyomásokat. Különösen a tátrai életről nyújtott rajzoknak legérdekesebb részét mindenestire épen a kirándulások képezik, s rajza szerint bővül, vagy szűkül, a mint kisebb vagy nagyobb keretekben folyt le a tátrai hegyvidék megzemlélésére fordított munkássága. A ki időzését a vidék körüli sétákat s rendes dietájának eltöltésére fordította,

ség részéről fizetendő kötelezettségképp megállapított. — Az állami közutak jó karban vannak; egyéb közutainkon a felhőszakadásokból származott rongálások helyreállítottak. A homonnai Laboroz-hidnak építésügye annyiból újabb állapotba jutott, hogy a vas-felszerkezetűnek tervezett műtárgy helyett vasbeton-hidra is érkezett ajánlat. Az árkülönbözet igen nagy a két-féle rendszerű hid között, mert míg vasfelszerkezettel 45—46,000 ftba kerülne a hid, addig a vasbeton-hid építése ugyanott, a mi pedig a célnak — mint a németországi hidak példája is bizonyítja — szintén remekül megfelel, nem emésztené föl többet, mint legfeljebb 37,000 ftot! — Állami egyenes adókra begyűlt július hó folyamán 32,849 ft. 87 kr., az 1898. júliushoz mérten kevesebb: 156 ft. 31 krral; az ez évi január hó 1-től július végeig befizetett: 330,911 ft. 86 kr., kevesebb, mint az előző évek ugyanabban a szakában, 5624 ft. 71 krral; a hátrálék volt most 768,950 ft. 96 kr., kevesebb, mint az 1898. júl. 31-én: 7060 ft. 98 krral. — Végezetül s az illetők tájékoztatásáért főlemlítjük, hogy Pikó Lajos, Maczkó Mihály, Kovály József, Maczák Pál, Bezdej László, Gyurisin György, Timkó György és Pidanics Mihály hadkötelees egyéneknek „kivételes nősülés” megengedéseért benyújtott folyamodásaik pártoló véleménynyel terjesztettek föl a honvédelemügyi kir. miniszterhez.

Tisztviselők szabadsága. A belügyi kir. miniszter valamennyi vármegyének és törvényhatóságnak rendeletet küldött, melyben a nyári szabadságidő tekintetében rendelkezik. Megszabja, hogy a hivatalfők hat, az alárendelt tisztviselők, négy, a kezelő- és segédhivatalnokok pedig két heti szabadságot vehetnek igénybe. Orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegség esetén, vagy pedig különös méltánylást érdemlő rendkívüli esetekben azonban a kezelő és segédzsemezlet négy heti szabadságot kaphat. A miniszteri rendelet értelmében a szabadságidő megkezdésének időpontja akként választandó meg, hogy az illető hivatal ügykezelése se hátrányt, se késedelmet ne szenvedjen. A szabadságolt tisztviselő helyettesítéséről kellő időben kell gondoskodni.

A jó példa. Baranya vármegye idegen nevű jegyző, az ottani alispán buzdító föl hívására, elhatározták, hogy tömegesen megmagyarosítják idegen hangzású vezetékneveiket. A jó példát nálunk sem ártana követni!

Verseny tárgyalás. A m. kir. államépítészeti hivatal Kassáról lapunk utján is tudatja, hogy a jánoki rk. paplak helyreállítását 1610 ft. 94 kr. pénzösszeg és a hitközség részéről természetben és ingyen kiszolgáltandó, esetleg 437 ft. 53 kr. készpénzért megváltható 342 kézi és 252 ígás napszám erejéig engedélyeztetvén: a fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából f. hó 21-ikén, d. e. 10 órakor, a nevezett hivatal helyiségében zárt ajánlati verseny tárgyalás tartatik. — Az ajánlat hoz az engedélyezett költségösszeg 5%-nak megfelelő bánatpénz esatolandó.

Állami anyakönyvi statisztika. A sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál 1899. aug. 5-től—aug. 12-éig a házasságot kö-

az is kétségtelen egy szép képpel lelkében távozik el, de soha mélyebbre nem hatolt e hegyvidék szellemébe; mert a Tátráknak egy sajátos szelleme van, mely mind mélyebbre vonz, igazi barátságot nem igen köthet e szellemmel. Én körülbelől a középuton maradtam. Izmaim nem engedték, hogy óriás csucsokat mászzak, a világ legszebb élvezetében részesüljek, melyet nyújt, teszem fel a lomniczi csucsról való széttekintés, de vágyam jobban sarkal behatolni a Tátrák mélyére, elmerülni, egy-egy aránylag esekélyebb pontról széttekinteni, a fürdői életet, melyben kicsiben a magyar társadalom képe tükrözik, jól megfigyelni, — ezeket akartam elérni.

Ha tehát valamiről írhatok, az közepes kirándulásokról, a tátrai fürdők viszonyairól s társadalmi életéről fog szólni.

Első napjaink kissé kellemetlenek voltak, az eső, az a különös hideg eső, mely a Tátrában megszokott, kis megszakítással folytonosan zuhogott, fent a csucsok körül olykor hó is esett, e miatt meg voltunk fosztva a szabadban nyújtandó élvezetektől, a fürdővendégek száma is épen e miatt még csak nagyon alacsony számot ért el.

Mihelyt azonban az 5—6 napon megváltozott az idő képe, ezzel jóra fordult a mi kedélyállapotunk is, a fürdővendégek száma is óráról-óra emelkedett. Körülbelől a 6-ik napon egy abszolút derült reggel ébresztett fel. Már régen kész volt programunk, hogy az első szép napot a tarpataki vizesés megtekintésének szenteljük. Amint besütött ablakunkba az első napsugár, mint egy varázslatra ugrottunk ki ágyainkból. Ma

tött: 3 pár; b) kihirdetett: 5 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 16 esetben; d) elhalálozott: 5 egyén.

Végszó

a „Sárospataki specialitás” kérdésében.

Három nyilatkozat jelent meg e tárgyban a „Zemplén” két utóbbi számában. Egyik a Goldblatt Lázár hitközségi elnök, másik Ehrenfeld S. „főrabbi,” harmadik a Bartha József főszolgabíró nevével. A két elsőt már maga a szerkesztő ur minősítette, amikor azzal a megjegyzéssel juttatta olvasói elé, hogy „alak és tartalomért a beküldő felelős;” a harmadik pedig kellően minősíti önmagát, amikor szerzője az én magyarázó felszólalásomban nem lát egyebet, mint a bocher-gyerekek és a pincérnők mesteri összehozását (holott én ez utóbbiakat — a dolog természetét szerint — kizárólag a közigazgatás közegeivel hoztam és hozhattam csak szükségszerű kapcsolatba); s mintha valami boszorkány-nyomástól való szabadulás előzét élvezné, örömben látszik uszni a miatt, hogy a feleselgetés-nek (sic!) immár vége szakad.

Igen köszönöm t. szerkesztő ur a Végszónak felajánlását; de hát mit kezdjek én az ilyen nyilatkozókkal?! Ezekkel az apokrif-félékkel?!

Mit kezdjek én p. o. azzal a rabbi-val — még ha „főrabbi”-nak titulálja is magát — aki fordóben frissített agyával is csak azt bírja kieszelni az én cikkemből, hogy — Uram bocsásd! . . . — rettegek és félek a hitű zsidóság haragjától (!) . . . de a ki, hogy egér-utat vehessen, ugy cselekszik, mint a tinta-hal, t. i. feketévé festi maga körül a vizet s kört von maga körül, mint a khald-jósok az égen s azt hiszi — inkább azt akarja magával és a gyöngébbekkel is elhitetni — hogy abba az ó, vagy ók csinálta mesterséges sötétségbe nem láthat be más, csak egy hitű talmudista s azon a bizonyos körön nem bír áthatolni senki, a ki nem „einer von insere Leit”. . . . Mit kezdjek — mondom — egy olyan ellenféllel, a kinek én „idegen” és illetéktelen vagyok egy héber és „khald” nyelvén siva/kodó s galicizai módon ordító iskola-szerű valaminek megítélésére és annak megkérdésére, hogy miként vannak beillesztve a talmud-iskolák a hazai közoktatás rendszerébe?! Mit kezdjek azzal, a ki vagy nem képes, vagy nem eléggé bátor észrevenni és megmérni az én felszólalásom lényegét, de a ki másfelől eléggé agyas és fortélyos olyasmit tulajdonítani nekem, s olyasmit utasítani vissza affectalt felháborodással, a mit nem mondtam, vagy teljességgel nem úgy mondtam, a mint ő értelmezi?! Mit kezdjek én olyan egyénnel, a kinek — ijedtében — a kettő is „roppant sok”*) s a kinek a hazafiságát — mint maga mondja — bizonyítvánnyal kellett már valamikor igazolni?! Mit kezdjek én olyannal egy komoly tanügyi és nemzeti kérdésben, a kinek sejtelve sincs arról, hogy mi az a magyar nemzeti eszmény (a mit az orthodox rabbiakkal élővé tenni nem lehet!) s aki magyarországi zsidó rabbi — és pedig fő-

*) Kétszer idéztem a M. Zs. Sz.-ből, s ez az a „roppant sok” a főrabbi-nak. Az eszkimónak — a mint írják — az 5-ön túl kezdődik a sok. R. Gy.

Tarpatak! Ma Tarpatakot nézzük meg. Atesve a legszükségesebb tennivalókon, kezünkbe vettük turista-botunkat, a Kárpátgyesület utiszínelző kalauzát, bár erre, mint utólag meggyőződünk, semmi szükség nem volt, a Tarpatakgig ma oly gondozott ut vezet el, e mellett a gyengébb idegzetűek egészen a Rózsa-szállóig ma már kocsit is mehetnek, s így e gyönyörű hely minden nagyobb fáradság nélkül megtekinthető.

Lélekemelő érzésekkel kezdtek meg utunkat. Az égen egyet'én felhő sem mutatkozott, a nap erősen tüzött, de erjét felfogta a sűrűség, s mi vidáman lépkedtünk a puha sétauton mind feljebb és feljebb. Körülbelől 3/4 óráig mentünk a legvidámabb hangulatban, midőn eddig nem tapasztalt szorongó érzés vett rajtunk erőt. A mélyen alattunk maradt fürdők zaja már rég eltűnt, nyomasztó csend az egész természetben, melyet csak egy-egy madár éneke szakított meg. A már kisebbszerű fenyők mögöl a Lomnicz nyújtja felénk rémitően fenséges ormát. Schol emberi hang, e mellett egy óriási, egy sűrű fekete felleg kezdett kibontakozni a szalóki csucs háta mögöl. E körülmények között, ez ismeretlen helyen, először kezdtem érezni az egyedüllét, a magára hagyott ember kínos érzését. Feleségem arcára néztem, aggodalmat olvastam le róla s mindketten egyszerre kiáltottunk fel: hátha egy vihar lepne meg bennünket?! Tétováztunk. A csend irtóztató, a felhő ott függ a fejünk felett. Visszamenjünk-e, vagy tovább folytassuk utunkat. Ha visszafordulunk, épen úgy érhet a vihar, mert a Tarpatak sem lehet messzebb, mint a mennyi utat fölfele tettünk? Később, mert a Tarpatakot körülbelől tízszer jártam meg, meg-

Folytatás az I. mellékleten.

rabbi Szemle és a ki landó a séről el ság fel jek én — aki ség és meri bo tud, né talmud dox fel az az a galli olyan dox zs gén s a öscine viselt nek és zónak csel, a annak elisme ben é terjesz háztet nak?!

rabbi általa megb Azért Zsidó Gyök „A m Zs. S thodo sitvá A ra gének guka némi meg t hogy lenk geibe loban vallá hane sére majd

inten nek zsidó ezt s nok, de a dalm de — égis az, a vend zán hébe nye

isme első mély mig mely meg taka csak

fel. mei épp han bon láng az é ősz ves

érd má pad rájo dar me mir mig bel vég kit mic lett tuk

hiv

rabbi — létére az egyetlen „Magyar Zsidó Szemle“ című felekezeti folyóiratot sem olvassa és a ki csak annyit tud, vagy legalább annyit hajlandó a határozottan magyar zsidóság törekvéséről elismerni, hogy az ellenkezik a *hithü zsidóság* feljogásával, tehát elítélendő?!... Mit kezdjek én egy olyan rabbi-val — még ha főrabbi is! — aki hermetice elzárja magát a modern műveltség és a nemzeti szellem behatása elől s a ki nem meri bevalani a nyilvánosság előtt, hogy ő nem tud, nem is akar magyarul tanítani, mert a talmud nem tûri a magyar nyelvet az orthodox felfogás szerint!; mert a talmudistának éppen az az érdeme, hogy egyoldalú s hogy nyelve a galicizai jargon?!... Mit kezdjek én egy olyan hazafival, aki himnuszt zengedez az orthodox zsidó iránynak s most — a XIX. század végén s az egyenjogúság idejében is — az ő nagynevű ősének kaftánjába fogózkodik s az azok által képviselt irányt vallja — *ma is* — egyedül üdvözítőnek és a magyar zsidóság jövődjére áldást hozónak?!... Mit kezdjek én egy olyan bölcsessel, aki azt képzeli a theologiai oktatásról, hogy annak szükséges kelléke a *böbeszédűség* s a ki elismeri ugyan szent igazságnak, hogy „nyelvében él a nemzet“, de ezt az igazságot alkalmazni, terjeszteni, az iskolában, a templomban s még a háztetőkről is hirdetni — nem ismeri hivatásának?!...
Köztem és a sárospataki rabbi vagy főrabbi közt a közbevetetés a fenforgó kérdésben általában is, de különösen a dolog lényegének megbeszélésében — csakugyan áthidalhatatlan. Azt én ismét és utoljára is csak a „Magyar Zsidó Szemle“-vei szövege hozzám, hogy ne én legyenek a leckéztetője, hanem valamelyik hitsorsosa. „A misna és talmud idejében (így mondja a M. Sz. Sz. 1884. évf. 641. l.) tudtak-e valamit orthodox rabbikról, három orthodox rabbi jogositványáról, avagy a főrabbi intézményről? A rabbik, saját egyéniségük jelentéktelenségének érzetében, a cím fényével veszik magukat körül, mely azonban csak addig bírhat némi hatással, míg azt a tudomány napugara meg nem világítja... Öhajjúk ennél fogva, hogy a tudomány felvilágosító sugarai a jelenkor talmudistáinak minél szélesebb rétegeibe elhassanak... A rabbik váljanak valóban tanítókká... és akkor nemcsak a zsidó vallás ősi szellemében (tehát nem betűjében!) hanem még a közoktatási kormány megelégedésére s hitvallásunk dicsőségére is működnek majd... a jesibák és talmud-török.“
Zsidó mondja, zsidó értse!

Hogy a kormány közoktatási és nemzeti intencióinak megfelelnek-e? és mennyiben felelnek meg a mostani talmud iskolák, s hogy a zsidó hitvallás dicsőségére működtek-e? — éppen ezt szeretnék sokan, nagyon sokan tudni — olyanok, a kik a hazai törvények mai szellemében, de a nélkül is, hívei voltunk s vagyunk a társadalmi rétegek mennél tejesebb egyesülésének; de — természetesen — csak a nemzeti génusz égizse alatt!... Csak hogy illetését a talmudista-iskolák növendékei nem érezhetik, mert nem érezhetik igazán és teljesen a vezetőik sem; mert az sem a héber, sem a khalid, sem a galicizai német nyelvben nem található!... Nincs benne a

ismerkedve a tátrai körülményekkel, — ezen az első szorongásunkon rendszeren jót nevettem. A mélyeséges csend a Tátrákban csak addig kint, míg meg nem szokjuk, a sötét sűrű felhő pedig, melynek láttára a kis-azari tót harangját szokta meghuzni, a Tátra rendes vendége, megszokott takarója. Királyi palástja az, hogy avatlatlan szem csak ritkán lássa igéző idomait.
Töprengésünkben halk kopogás riasztott fel. Alattunk mélyen emberi lábak szabályos ütemei hallatszottak, bizonyosan felénk tartanak, tán épp ők is kirándulók lesznek. Merőn néztünk a hang irányára felé, s íme csakugyan két férfi alakja bontakozott ki a fenyők közül. Sajátságos öröm lángra lobbant fel szemünkben. Milyen különös az ember, milyen hatalmas az a társas ösztön, összefogva, egy cél felé törve, kisebbnek érzi a veszedelmet.
Összefogva, mondtam! Jaj itt egy igen érdekes jelenet következik. Mikor a két férfi már közel volt hozzánk, mi leültünk egy közeli padra, a világ legközönyösebb arcával néztünk rájuk, míg mellettünk elmentek, s mikor már jó darabot haladtak előttünk, lassu lépésben utánuk mentünk. Ekkor ők ültek le a közeli padra s minket néztek azzal az említett közönyös arccal, míg mellettük elhaladtunk. Ez a jelenet körülbelül 3-szor ismétlődött. De ez az egész nekem végre komikusnak kezdett feltűnni (a mint később kitudt, mindnyájunk előtt annak tünt fel) és midőn egy pad mellett, melyen pihentünk, mellettünk elhaladni akartak, felálltam és bemutatuk magunkat egymásnak.
Egy zalamegyei földbirtokoshoz és egy államhivatalnokhoz volt szerencsénk. Soha jobbízűen

felekezeti kizárólagosságban, nincs a monotheismus universalis jelentőségben s a nemzeti nyelv és irodalom szerete, tisztelete és művelése nélkül alig-alig képzelhető...
A másik nyilatkozatból, a melynek a hitközség elnöke van alá jegyezve s hangján semmi sem érezhető a rabbinusi idegességéből és csatlakozhatatlansági féltékenységből — örömmel olvastam s olvastuk sokan, hogy a sárospataki hitközségnek — mint ilyenek — semmi hivatalos összeköttetése sincs a talmud-iskolával, sőt inkább, (a mint a nyilatkozatból is s-jthető) a hitközség művelt c'emei magok is szó beszéd tárgyává tették az őket s az ő izlésöket is f szélyező talmud-iskola különöségeit és tulságoskodását. De éppen, mert ezt tették (a mtt ma már bizonyosnak kell elfogadnunk) csodálkozom, hogy olyan könnyen ki tudnak békülni a Galicziából folyó beránculás nagy mérvével s megütköznek a miatt, hogy én a Galicziából ránk özönlő műveletlen, de éhes és élelmes tömegben ellenségeket látok, „a kik a mi zsirunkon hizlalódnak“...
Nem tudták-e, vagy elfeledték volna-e a sárospataki művelt zsidók (fájdalom, de a számuk igen kicsiny!), hogy milyen is onyu pusztítást végzett a felvidéki Magyarországon, sőt az egész hazában is az u. n. *uzsora*, a mit nagy későn törvénynyel próbált az ébredező ország megközlatozni?! — Nem tudták-e, hogy findor lelkü korcsmárosok miatt hány szegény ember lett kol-dussá, földönfutóvá s hányan kerestek menedéket (a saját ügyetlenségük és könnyelműségük miatt is — az igaz!) Amerikában, és hogy hamis itec, hamis véka, kettős kréta és behizelgő igéret, részegítő biztatások miatt mennyien maradtak nálunk s egyebütt is fedél nélkül, ágynemű nélkül és minden nélkül széles e hazában?!... Hát a borhamisítás jövedelmző büne s a nemzeti becsületnek ez uton való kockáztatása az egész világ előtt — avagy nem terheli-e az ide tódult és itt termékeny talajra talát galicizai elemet?!... S egyeseknek e téren feltűnt sze en cséje, majd pedig a szükségessé válott bün palástolás nem lett-e szent okává sokak bünös kísérletezésének s a nemzeti erkölcsök meglazulásának?!... A példák még előttünk vannak még hangosan kiáltanak: ... nem volt e hát okom nekem felháborodni és gyanus szemmel kísérni minden olyan elemet, a mely tüntetni is merész kedik a maga idegenszerűségével s nem volt-e jogom féltékenynek lennem éppen Sárospatak becsületére is, a melyben én — 40 évi itt lakásom alatt — a talmud-iskolának a maihoz hasonló kihívó fellépését sohasem tapasztaltam!...
Ne bántuk, ne bolygassuk azért azt a „theismusból folyó etiká“-t, ami magában szép és felséges is, de emberek, igaz emberek kellenek az élővé tételére s nem elég hozzá az egyoldalú talmudi műveltség sem, legalább a példák bizonyossága szerint! Igen, a példák bizonyossága szerint! Mert én bizony sehohsem olvastam, sohasem is hallottam, hogy valamely *hithü rabbi*, vagy akár főrabbi elítélte, kárhoztatta volna a *borhamisítókat*, vagy hogy a *theismusból* folyó etika parancsára ezeket a gonoszokat a gyülekezetek koréből kitiltották, vagy ezeket csak vezeklésre is kényszerítették volna!... Azt azonban hallottam is, tudom is, hogy a *hithü zsidóság*

egy es csoportjai — nem is akármilyen vezér alatt! — áruba bocsátották a szavazataikat egyházi és egyéni célokra éppen Sárospatakon is!... Mi vitte erre őket?! A *theismusból* folyó etika vagy a hazafiság?!...
Tudom én és tisztelettel valom, hogy a hazai zsidóság között voltak és vannak is mintaszerű hazafiak, világhírű tudósok s a legjobb keresztényekkel is joggal versenyző magas gondolkodású emberek... De hiszen ez nem is kérdés tárgya közöttünk, sőt nem is lehet az az én részemről soha. Én csak a magyar nyelv jogáért szólaltam fel s ennek jogát szeretném ünnepeletetni a talmud iskolákban is; mert ennek teljes diadalában rejlik — *szerintem* — a jobb s társadalmilag szebb és kívánatosabb jövődjé biztositéka.
Addig, míg a sárospataki zsidóság — az idők különös jele gyanánt — oda volt kivette a Bodrog partjára s ott — a társadalom egyéb rétegeitől távol — végezte istentiszteleteit s folytatta növendékeinek oktatását; s addg, a mig iskolája alig volt érdemes az iskola-névre: mindaddig megjárta (mert nem okozott naponkénti feltűnést) az idegen nyelven való társalkodás s a talmud iskolának teljes idegenszerűsége is. De most, a mikor a megalázott helyzetnek vége szakadt s a zsidó-templom ott emelkedik a Rákóczi-utcán, közel a Perényi-féle r. katolikus templomhoz; s most, a mikor a zsidó-népiszkola méltó versenytársa minden más felekezeti és felekezeten kívüli népiszkolának: sokszorosan kirívó intézmény s a visszamaradás vagy visszafelődés, de legalább a csökönősség kiáltó bizonyossága a galicizai nyelvű talmud-iskola... Sárospatakon, a hely történeti jelentősége miatt, különösebben is az.

Igy értse az én feljajdulásomat a hitközség művelt eleme, a melynek kívánatos befolyása a tömegre még nincs arányban jóakarattal és értelmiségével. Sajnos, de így van!
A harmadik nyilatkozatot illetőleg, tudomásul kell vennem, hogy pincérnök partfogója a belügyminiszter és a szolgabíró csak a felsőbb rendelet végrehajtója! Az idők jele, hogy ezek nélkül a felsőbb engedélylyel virágzó specialitások nélkül a vendéglői életnek — egy pataki vendéglős nyilatkozata szerint — szünidőben sincsen kelete. Fel kell tehát a pincérnői rendszert vagy divatot tartani, hogy a vendéglők vonzó erje — a nemzeti erkölcsök és vagyonsodás kárára — meg ne lohadjon. A korcsmai záróak megtartásának ellenőrzése — a főszolgabírói nyilatkozat szerint — a városi rendőrség és esendőrség dolga. Én is tudom, hogy az; de én a záróak meg nem tartásáról szóltam. Hát ezeknek az ellenőrzése ugyan kit illet?!
Mindezeket felül pedig ismételtlen ajánlom a talmud-iskolákat mindazok figyelmébe, a kiket — egy vagy más szempontból — ezek az iskolák hivatalosan is érdekelhetnek. Tisztázunk kell közrendészeti és oktatási tekintetektől, hogy kik jogosítottak a talmud-iskolába való felvitelre s hol, milyen helyeken, milyen feltételek mellett lehet ezeket az iskolákat felállítani és hogy milyen viszonyban állanak ezek az iskolák a népiszkolával, s szabad-e teljes népiszkolai előképzettség nélkül talmud iskolába lépni s földlatható-e a talmud iskolai növendék a népiszkolai törvény kö-

fenséges képet. Ott álltunk egy temérdek gránitsziklán, egymásnak kezét fogva, mintha egymást a haláltól óvtuk volna. Lábunk alatt zuhogott a féktelen elem, mit ezer vonat, mely szabályozatlanul fut, melynek mindenik vezetője bomlott, részeg. Itt gránitsziklák összeszorították futását, s ijjesztő harsogásban tör ki, miért vetnek futásának gátat; amott egy meredek szikláról esik, s hogy indulatának szabad folyás engedtetett, szédületes rohammal veti magát az alatta álló mélységbe, s ahová leesik, a szikla reng, habja millió darabra török, egy részt eldob magától, az egy mellékágon szalad le, a többi egy pillanatig kering, forog, rémséges örvényeket vetve, hogy annál nagyobb erővel fusson tovább.
A sziklához csapódott habok páraikat ar-cunkba verik, mi összerázkódunk, s bámulatunkból ez ébreszt fel.
Föltekintünk: balról a szepesi sík, falvai úgy-tünnek fel, mint egy vakondoktúrás, benne a tornyok bádoggja olyannak látszik, mint mikor vakondtúrásokba csillogó gyöngyöt ejt le a gyermek. Balról a Lomnicz néz le ránk tar fejével, nézi küzdelmét gyermekeinek, mintha mosoly ülne arcán, a mely mosolyból ezt olvasod ki: „Csak sást nemzenek a sasok.“ A Lomnicz legkiállóbb pontján szélkakas gyanánt áll egy fenyő, nem fenyő az, zászlónak kell annak lenni, jól nézd meg, a felírást is oda képzeld, mi más lehet azon a felírás, mint Petőfinek eme szavai:
„Ha a föld Isten kalapja,
Ugy hazánk bokréta rajta.“
Bizony bokréta vagy te hazánk! Benned

nem kacagtam, mint a midőn kölesönösen kicsere-ltük gondolatainkat és érzelmeinket.
A két kedves ismerős elbeszélte, hogy ők is először mennek a tarpataki, vizeséshez a fenti körülmények miatt ők is épp visszatérni akartak, midőn hallották, hogy előttük emberi lények haladnak. Az ő örömiük is épp oly nagy volt erre, mint a miénk, egyikünk a másikéban egy-egy tapasztalt tarpataki látogatót sejtett, a gyakori ülés nem annyira a fáradságnak, hanem annak szólott, hogy egymásnak mutassuk az utat.
Hamar összebarátkozva, most már vidáman folytattuk fölfelé utunkat, a tornyosuló felhőkben legfeljebb gyönyörködünk, de nem féltünk tőlük, s kevés idő múlva távolról jövő moraj szakította félbe beszélgetésünket.
Egymásra néztünk és kitaláltuk, hogy nem messze van a Tarpaták. Mennél közelebb mentünk, a moraj, a zúgás annál jobban fokozódott; végre megpillantottuk a tarpataki szállót s közvetlen mellette kibontakozott előttünk a vadregényes tarpataki völgy s a fák között szemünkbe csillant az alárohánó patak ezüst habja, a mint rohant szédületes futással le a völgybe. Előre, előre, köveken, szirteken, cserjék, havasi növények közt, előre, hogy nyílt tekintetet vethessünk. Sok küzdelem végre elértünk a völgybe, s ott állva egy szirt fókán, eléink tárult a természet legszebb tüneménye, melyet az Isten jókedvében alkotott, melyet a költő elképzeli nem tud, leírni még kevésbé képes.
Szűk völgyben, gránittal között határolva, rohant alá óriási eséssel egy vad szörnyeteg, egy láncait széttepett túlvilági óriás: a Tarpaták. Sohasem felejttem el azt a borzasztóságában is

egy es csoportjai — nem is akármilyen vezér alatt! — áruba bocsátották a szavazataikat egyházi és egyéni célokra éppen Sárospatakon is!... Mi vitte erre őket?! A *theismusból* folyó etika vagy a hazafiság?!...
Tudom én és tisztelettel valom, hogy a hazai zsidóság között voltak és vannak is mintaszerű hazafiak, világhírű tudósok s a legjobb keresztényekkel is joggal versenyző magas gondolkodású emberek... De hiszen ez nem is kérdés tárgya közöttünk, sőt nem is lehet az az én részemről soha. Én csak a magyar nyelv jogáért szólaltam fel s ennek jogát szeretném ünnepeletetni a talmud iskolákban is; mert ennek teljes diadalában rejlik — *szerintem* — a jobb s társadalmilag szebb és kívánatosabb jövődjé biztositéka.
Addig, míg a sárospataki zsidóság — az idők különös jele gyanánt — oda volt kivette a Bodrog partjára s ott — a társadalom egyéb rétegeitől távol — végezte istentiszteleteit s folytatta növendékeinek oktatását; s addg, a mig iskolája alig volt érdemes az iskola-névre: mindaddig megjárta (mert nem okozott naponkénti feltűnést) az idegen nyelven való társalkodás s a talmud iskolának teljes idegenszerűsége is. De most, a mikor a megalázott helyzetnek vége szakadt s a zsidó-templom ott emelkedik a Rákóczi-utcán, közel a Perényi-féle r. katolikus templomhoz; s most, a mikor a zsidó-népiszkola méltó versenytársa minden más felekezeti és felekezeten kívüli népiszkolának: sokszorosan kirívó intézmény s a visszamaradás vagy visszafelődés, de legalább a csökönősség kiáltó bizonyossága a galicizai nyelvű talmud-iskola... Sárospatakon, a hely történeti jelentősége miatt, különösebben is az.

Igy értse az én feljajdulásomat a hitközség művelt eleme, a melynek kívánatos befolyása a tömegre még nincs arányban jóakarattal és értelmiségével. Sajnos, de így van!
A harmadik nyilatkozatot illetőleg, tudomásul kell vennem, hogy pincérnök partfogója a belügyminiszter és a szolgabíró csak a felsőbb rendelet végrehajtója! Az idők jele, hogy ezek nélkül a felsőbb engedélylyel virágzó specialitások nélkül a vendéglői életnek — egy pataki vendéglős nyilatkozata szerint — szünidőben sincsen kelete. Fel kell tehát a pincérnői rendszert vagy divatot tartani, hogy a vendéglők vonzó erje — a nemzeti erkölcsök és vagyonsodás kárára — meg ne lohadjon. A korcsmai záróak megtartásának ellenőrzése — a főszolgabírói nyilatkozat szerint — a városi rendőrség és esendőrség dolga. Én is tudom, hogy az; de én a záróak meg nem tartásáról szóltam. Hát ezeknek az ellenőrzése ugyan kit illet?!
Mindezeket felül pedig ismételtlen ajánlom a talmud-iskolákat mindazok figyelmébe, a kiket — egy vagy más szempontból — ezek az iskolák hivatalosan is érdekelhetnek. Tisztázunk kell közrendészeti és oktatási tekintetektől, hogy kik jogosítottak a talmud-iskolába való felvitelre s hol, milyen helyeken, milyen feltételek mellett lehet ezeket az iskolákat felállítani és hogy milyen viszonyban állanak ezek az iskolák a népiszkolával, s szabad-e teljes népiszkolai előképzettség nélkül talmud iskolába lépni s földlatható-e a talmud iskolai növendék a népiszkolai törvény kö-

fenséges képet. Ott álltunk egy temérdek gránitsziklán, egymásnak kezét fogva, mintha egymást a haláltól óvtuk volna. Lábunk alatt zuhogott a féktelen elem, mit ezer vonat, mely szabályozatlanul fut, melynek mindenik vezetője bomlott, részeg. Itt gránitsziklák összeszorították futását, s ijjesztő harsogásban tör ki, miért vetnek futásának gátat; amott egy meredek szikláról esik, s hogy indulatának szabad folyás engedtetett, szédületes rohammal veti magát az alatta álló mélységbe, s ahová leesik, a szikla reng, habja millió darabra török, egy részt eldob magától, az egy mellékágon szalad le, a többi egy pillanatig kering, forog, rémséges örvényeket vetve, hogy annál nagyobb erővel fusson tovább.
A sziklához csapódott habok páraikat ar-cunkba verik, mi összerázkódunk, s bámulatunkból ez ébreszt fel.
Föltekintünk: balról a szepesi sík, falvai úgy-tünnek fel, mint egy vakondoktúrás, benne a tornyok bádoggja olyannak látszik, mint mikor vakondtúrásokba csillogó gyöngyöt ejt le a gyermek. Balról a Lomnicz néz le ránk tar fejével, nézi küzdelmét gyermekeinek, mintha mosoly ülne arcán, a mely mosolyból ezt olvasod ki: „Csak sást nemzenek a sasok.“ A Lomnicz legkiállóbb pontján szélkakas gyanánt áll egy fenyő, nem fenyő az, zászlónak kell annak lenni, jól nézd meg, a felírást is oda képzeld, mi más lehet azon a felírás, mint Petőfinek eme szavai:
„Ha a föld Isten kalapja,
Ugy hazánk bokréta rajta.“
Bizony bokréta vagy te hazánk! Benned

„Ha a föld Isten kalapja,
Ugy hazánk bokréta rajta.“

Bizony bokréta vagy te hazánk! Benned

vetelése alul s az egyoldalu és idegen nyelvű oktatás szolgálhat-e a népiskola és ismétlő iskola helyettesítőjeül? Nemzeti érdek, hogy a haza minden polgárának gyermeke megkapjon a nemzeti nevelésből és oktatásból annyit, a mennyit a törvény előír s megkövetel.

Zemplén vármegyének, mint a melyben helyzeténél fogva, igen sok a műveletlen zsidó, különösen is szép hivatása előljárni abban, hogy ilyen vagy olyan címek alatt bizonyos elemek a nemzeti oktatás hatása alól ki ne húzódjanak. Ha a népiskola elvégzi a maga nagy feladatát a Galicziából bevándorlott zsidón — úgy a mint elvégzi p. o. a sárospataki zsidó iskola — akkor a bocher-gyerekek azonnal megváltoznak s szellemben és külsőben aligha kívánnak a mostaniakhoz hasonlítani. Zemplén-vármegye ez irányú mozgólódásával azt is könnyen kiviheti, hogy a talmud iskolák (ha már létezésük szükséges!) a közoktatásügyi miniszter évi jelentésében helyet nyerjenek és ne lógjanak a levegőben!! Az ilyen ellenőrzésnek is okvetetlenül meg fog látszani a nyoma a talmud-iskolákon, a mint meglátszik más fajta iskolákon is.

Ennyi az én Végszóm.

Tünődtem, ha mondjam-e, nem-e? De végre is csak mondtam, mert írva van, hogy „nem tanácsos a lélek elleneselekedni.“

Radácsi György.

Egy szakelőadásról.

Tokaj, júl. 11.

I.

A „Zemplén“ nem valami régen megjelent egyik száma hozta a zemplén-vármegyei orvosok szövetségének kartellforma egységét s árjegyzékét, melyben — megfélekezve a „jobb a sűrű krajcár, mint a ritka forint“ régi közmondásban kifejezett igazságról — jó borsosra szabták a „gyógykezelés“ díját. Leginkább anyagi érdekeik előmozdítását célzó ez intézkedésükre a kartell-körök reá borították ugyan a humanizmus jelszó hófehér leplét is; de azért a lólab csak kilóg biz' az alól. No de a „Zemplén“ (igérete szerint) még e tárgyra vissza fog térni, tehát aggodó érzéseim könnyebben lecsillapodnak azon jóleső tapasztalat hatása alatt, hogy nem pusztult még ki teljesen az idealizmus az emberiség kebeléből, az az idealizmus, mely a szívnek tiszta emberszeretetet szülte forrásából fakad, mely anyagi számítás, érdek nélkül a közös haszon oltárain áldozik.

De szabadjon a dologra térnem. A legközelebbi szombaton ősi szokás szerint, de a célnak annál inkább megfelelő módon, dobszó mellett adta tudtúl városunk minden rendű és rangú lakosainak a mi jótorku dobosunk, hogy vasárnap délután 4 órakor *Virosztek* A. Győző dr., a budapesti mentő-egyesület orvosa, a kávéház nagytermében előadást fog tartani arról, hogy baleset alkalmával miképp kell a betegnek az első segítséget nyújtani. A kitűzött határidőben megjelent az előadóteremben a városi előljáróság, az orvosi kar, a tanítóóság az ú. n. értelmiség igen tekintélyes számban, iparosok, a tűzoltó-testület parancsnoksága és különösen mentőszakasza, földművelők, szóval képviselve volt, a fullasztó hőség mellett is, *Tokaj* lakosságának minden rétege. A tanterem for-

a Tarpatak drágák! A ki téged nem látott, nem látta a legszebb drágakövet. A Kárpát-egyesület minden szép részlet, így az óriási vizesés fölé is hidat épített, hogy az élvezetet széppé és bátorsággá tegye. Mi mind a 4 vizesést láttuk. Megkapó érzésekkel távoztunk e helyről, hogy elfogyaszszuk a Rózsa-menedékházban ebédünket, mert épp egy teljes fél napot vett igénybe a vizesések szemlélése.

Legszentebb érzelmekre gerjedve Isten munkáján, jó étvágygyal fogyasztottuk el izletes ebédünket, el-elolvastva a krakkói lengyel pap és költő Krukovszky versét, mely a vizesések melletti táblán van, magyar, német és lengyel nyelven, s melyet a táj szemlélete szült a költő kebléből. A leirt költemény, mint az érzelmek hü tolmácsa következőképp hangzik:

Tarpatak! szép Tátra gyöngye,
Mily rohanva fut a völgybe!
Zöld vizének zugó árja,
Eséssel a sziklát járja.

És a Lomnicz büszke orma,
Hajtja fejét nyugalomra,
Bucsuókot lehel rája,
S e szavakra nyílik szája:

Kis patak, te! sziklák fia,
Almalmi meghitt tanuja,
Szülőhelyed el ne feledd,
Ha a távol földét szeled!

És óh mondjad el azoknak,
A kik lent a síkon laknak,
Bámulni a természetet,
Ide, ide siessetek!

(Folyt. köv.)

Péter Mihály.

mára berendezett helyiség első padjait hölgyközönség foglalta el, kíváncsi érdeklődéssel s talán némi borzongással is szemlélve a falra aggatott bonctani képeket, melyek majd egy teljes emberi esontvázat, majd megnyűzött, felhasított mellű embert, vízből kihúzott, lábatört szerencsétlent stb. ábrázoltak a mentő-kezek művelete alatt.

Az előadó orvos néhány pere híján 3 órát szentelt arra, hogy a esüggedetlenül kitartó, figyelmes hallgatóság előtt fejtegette, vele megértette a balesetknél való mentés, az első segítség óriási fontosságát, szükségét, hasznát; hogy bemutassa, hogy — úgy mondjam — betanítsa a leggyakoribb s legszükségesebb fogásokat, melyekkel a veszedelemben került emberi életet az orvos megérkezéig fenntarthatjuk, sőt legtöbbször feltétlenül megmenthetjük; hogy lelkesítsen bennünket, hogy e most szerzett tudásunkat alkalmadtán — mitől Isten óvjon — készségesen gyakoroljuk is.

Engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy a jeles szakember előadását kivonatossan e lap t. olvasói előtt és tájékoztatásukra megismerttesshem.

Virosztek dr., mielőtt a tulajdonképpen való mentésről szólott volna, előre bocsátotta — nagyon helyesen — az emberi test vázlatos ismeretét. Megtanulta tőle a közönség — már a ki még nem tudta — hogy az emberi test 3 fő részre oszlik: a fejre, a törzsre és a végtagokra. Megmagyarázta, miért olyan boltozatos alkotásu a koponya? (Hogy az eröművi behatásoknak jobban ellenálljon, akárcsak a boltozatos fal; pld. a vízholdó nők, stb.) A koponyának csak egy mozgatható része van, t. i. az alsó állkapocs. A törzs a nyaktól a medencéig terjed, legfontosabb része a esigolyákból álló gerincoszlop, melyről 2 oldalt előre ágaznak a bordák, alkotva a mellüregét. A gerincoszlop esigolyái között porcogós, rugós anyag foglal helyet, mely arra való, hogy a rázkódásokat, lökéseket ellensúlyozza, enyhítse, akárcsak a vasúti kocsik ütközője.

A végtagok (a láb és kéz) 3—3 nagyobb részre oszthatók: a kézre, a karra, kézszárra és kézfejre; a láb pedig: a combra, szárra és lábfejre; a kézszár, lábszár 2—2 darab esontból áll — megismertette az ember belső részei közül a tüdő, a szív, a máj, a vese gyomor fekvésének helyét, rendeltetését, a vérérdényeket, az ütő és vivőereket, megmutatta, hogy hol, mely helyeken nincsenek a vivőerek vastagabb izmokkal eltakarva a nyak két oldalán, a combok, karok belső oldalán a kéztőnél e helyeken található meg legkönnyebben a „pulzus“. Előadását csengő hangon, oly értelmesen, egyszerű modorban és a laikusra nézve szokatlan orvosi műkiifejezések mellőzésével oly magyaros szavak használata mellett tartotta, hogy mindenki, még a legiskolázatlanabb hallgató is, teljesen megérthette; magyarosságával talán még néhai Szarvas Gábor is meg lett volna elégedve. E bevezetés után következett tulajdonképeni tárgya, t. i. a mentés körül szükséges munkálatok, teendők ismertetésének a gyakrabban előforduló balesetek szerint való csoportosítása. Es mely balesetek fordulnak elő leggyakrabban? Leginkább előfordul a vérzés, a esonttörés, ficamodás a gutaütés, ájulás, fuladás, megfagyás, mérgezés, nyavalyatörés stb.

Lássuk ezeket sorjában. — Mi a vérzés? A vérzés a testnek olyan állapota, midőn valamely behatás folytán a vérérdények, s az őket takaró izmok folytonosságukat elveszítik s a vér a testből a szabadba magának utat talál. Van háromféle vérzés: ütőeres, vivőeres és hajszálias vérzés. Az ütőeres vérzés arról ismerhető meg, hogy a vér a sebből lüktetve, sugáralakban tör elő, hogy az ilyen vér élénk piros színű. Ez a legveszedelmesebb a sebesülések között; a nyak, a comb, a kar ütőerén az ember 1 $\frac{1}{2}$ —2 perc alatt teljesen elvérezhetik. Az ilyen vérzéseknél első gondunk az legyen, hogy a sebre tiszta ruhát (gyapot csomót, kendőt) nyomjunk, s tartsuk ott az orvos érkezéséig, vagy ha az unalmas, egy 3 szögű kendővel kössük oda. (Nem is kepzeli, a ki nem látta, milyen sokféle változatban használható a háromszögű kendő! Ha e ruha az erős vérzés miatt megtelne vérrrel, még egy újabb csomó is helyezhető a tetejébe. Fődolog azonban az, hogy a vér-lüktetést elállítsuk, ez pedig leg-egyszerűbben akkor lehet, ha a sértett eret valami módon elzárjuk, hogy a vér ne folyhasson benne tovább, mint az erősen elhajlott tömlőben nem folyhat a víz. Ismét nagy szerepe van a háromszögű kendőnek. A seb fölött, a szív felé a sebesült tagot pld. kart átkötjük, a kendő alá egy kulesot, darab fát, botocskát, esernyő nyelet (sokat ér a véletlen esetben a találékonyság) dugunk és addig csavarjuk, míg a vér el nem áll; egyszerű módja a vérzés megállításának az is, hogy a seb fölött levő csuklóba (a könyök és térdnél) egy vastagcska rövid gömbölyű fát, követ, krumplit stb. (kendőbe takarva, hogy puhább legyen) helyezzünk, a szírat a karral, vagy a combbal ken-

dönkel erősen összehúzzuk és úgy megkötjük. E vérzést előadónk oly veszedelmesnek, elállítást oly könnyűnek, lehetőnek mondja, hogy szerinte a ki embertársát ez uton megmenteni (mert az első segítő menti meg ez ily beteget s nem a gyógyító orvos) elmulasztja, bátran lenne vétkes gondatlanságból eredő emberöléssel vádolható. A nyak, a comb és kar ütő-erének vérzése a legveszedelmesebb, ez még orvosnak is súlyos gondot át. Ily esetekben (szerencsére ezek, ritkán jönnek elő) legcélszerűbb kezünkkel, ujjaikkal a sebet lefogni, fölötte az eret lan- kadatlanul szoritani. Pókhálót, meszet, árnikát tenni a sebre legveszedelmesebb szokás, mert könnyen megfertőzhetjük. Legjobb a tiszta víz, melyet tiszta edényből mérsékelt magasból öntünk a sebre, hogy a netalán benne levő idegen, fertőző anyagot kisodorja. Kézzelem nem tanácsos mosogatni. Csillapítja a vérzést az is, ha a sebet magasra tartatjuk. Az elkötés *semmi esetre se tartson tul 2 órán*, mert a vértől elzárt testrész elüszkösödik s az illető elhalt tagot amputálni kell. Orvos 2 órán belül már hála Istennek hazánkban még a legfélreesebb vidéken is található.

A *vivőeres vérzés* arról ismerhető fel, hogy ekkor a vér sötétebb színű és nem lüktet, csak csörgedezik a sebből. Ez nem annyira veszedelmes, mint az előbbi. Vivőer-csomókat, tárgulásokat a viselő nők lábain sokszor lehet látni; ha ezek közül pattan föl valamelyik, szintén halált okozhat, mint éppen Budapesten történt az utcán egy tokaji nővel; mire a mentők hozzá érkeztek, a nézők gyávasága, nem törődőmsége miatt annyi vért vesztett az illető, hogy mire kórházba értek vele, meghalt, holott egy kendőnek a sebre nyomásával biztosan meg lehetett volna menteni. A *vivőeres vérzés*nél, ha arra szükség van, az elkötetést a seb *alatt* kell alkalmazni.

Hajszálias vérzés akkor jön elő, ha esupán a bőr van megsértve, az izomzat nincs; ekkor a vér nem lüktet, nem ömlik, hanem csak gyöngyözik a seb felületén, mint meleg nyárban a hideg vizes pohár. E sebesülés legkevésbé veszedelmes; bizonyos idő mulva önmagától is eláll, csakis az esetben lehet némiképp veszedelmes, ha nagy felületre terjed. Lelkére kötötte a hallgatóságnak az előadó dr., hogy igyekezzék elállítani még a legkisebb vérzést is, mert a vérrrel takarékosan szükséges bánni. E közben a háromszögű kendővel (néha kendő- kel) oly mesteri kötéseket alkalmazott a médiumul szolgáló épkézláb-sebesült (álbeteg) különböző részére, mint a fejére, karjára, combjaira, hogy azt látni és gyakorolni kell, leírni nem igen lehet. Ezután tárgyalta a *esonttörések alkalmazásával követendő eljárást*, — hanem erről majd a jövő számban. **D. K.**

Levelezés.

Varannó, aug. 9.

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Zemplén“ mult heti számában, a városunkban megtartott Petőfi-ünnepség anyagi eredményét feltűntető nyilvános számadáshoz t. szerkesztő ur *) alatt reánk „benszülőttekre“ nézve oly dicséretet rótt, a melyre reflektálni édes kötelességemnek tartom.

Városunkat a „klaszikus hazafiság mintatemplének“ nevezte a t. szerkesztő ur; bevallom, hogy ha eddig is arra törekedett társadalmunk minden egyede, hogy ebben a felvidéki vá. oskában a magyarosodás mind nagyobb arányokat öltson, ezental még inkább azon fog munkálkodni mindenki.

Az emberi elme logikai berendezése úgy hozza magával, hogy nem elégszünk meg esupán csak az ok-kal, hanem mindennek az *okozat*-át is kutatjuk; engedje meg a tek. szerkesztő ur, hogy én is a tisztán „tárgyilagos szemléző“ helyzetéből világhatassam meg viszonyainkat.

Részben visszaemlékszem, részben hiteles forrásból, hallomás útján tudom azt, hogy városunk és vidéke ezeltől 20—25 évvel, még a polgári osztály rétegeiben is, *tót* volt és nagyon nehéz küzdelem, csakis kitartó fáradságos munka eredményezte azt, hogy itt, a felföldön a magyarosodás oly szépen s igazán nagy arányokban vert gyökeret! Ennek fő oka a mi jó iskoláinkban rejlik.

Az iskola mint épület magában ugyan sokat hat a gyermekek nevelésére, különösen azok egészségére; de ez még sem okozta sehol a magyarosodást, hanem igenis az azokban működő tanítók!! A hazaszeretet, ha ott oltják be a gyermekek szívébe, a hol először hallja az édes hazai tiszta nyelvet, oly maradandó, hogy onnan többé ki nem úsz. *Városunkban* a polgárság, különösen az *újabb és legújabb nemzedék már tökéletesen beszéli az édes hazai nyelvet*. Oly jól esik hallani, ha csoportokba verődve, magyarul tárgyalnak a napi események felett, avagy mikor iskolásaink a templomban magyarul dicsérik az Urat! A helybeli — volt felekezeti — most már állami iskola derék tanítótestülete megmutatta

Folytatás a II. meléklet.en.

azt, hogy úgyszólván a „tötség fészkeiben“ is lehet magyarosítani, mert hiszen — kevés intelligenciánk kivételével — csupán tótok lakják Varannót és környékét.

Előttek fekszik a varannai áll. elemi iskola 1898—99. évi statisztikája, mely szerint az elmúlt iskolai évben 304 gyermek közül tisztán magyarul tudott 11, magyarul és tótul 191 és végre magyar-német-tótul 102. — De érdekes volna tudnunk pl. az 1870—71. évi statisztika hasonló rovatát?*)

A Petőfi-ünnepséget rendezett ifjuság nagyobb része mind varannai, kik elsajátítva nemzeti nyelvünket, felsőbb iskolákba léptek s az itthon jól végzett elemisták a főgimnáziumon és a többi középiskolában is megtartották jó minőségűket. A polgárok már többnyire magasabb iskolákban képeztek tovább gyermekeiket és nem egy pap, rajztanár, tanító stb. került ki olyan családból, a melyeknek még a nagyapja is kovács, cipész stb. volt. De terjesztik maguk a gyermekek is a magyarosodást, a mennyiben tanítóik oly észrevétlenül, oly édes bánásmóddal juttatják szellemi birtokaikba, még romlatlan sziveikbe az édes hazai nyelvet, oly vonzóan és mégis szigorral nevelik bennük a hazaszeretetet, hogy a gyermek otthonában is magyarul beszél s szüleit, kik sohasem tudtak magyarul beszélni, megmagyarosítja! Nem egyszer hallottam, hogy a gyermek ilyen választ adott „a jó tanító ur megharagudna reám, ha tótul beszélnék“; pedig az ilyesmi is arra mutat, hogy a gyermek csüng tanítóján, a mit igazságtalan szigorral elérni bizony nem lehet.

De a környék is, a hol tisztán földmivelő nép lakik, pl. V.-Csemernye, Szacsur, Csákyó, Sökut stb. szintén erősen magyarosodik; azt tapasztaltam, hogy alig van gyermek most már, ki magyarul hozzá intézett kérdéseinkre magyarul ne tudna felelni, sőt büszke a szülő is gyermekére, hogy tud magyarul, míg ők maguk csak „povedálnak.“

Izraelita polgártársaink gyermekei hasonló szép eredményt mutatnak fel; itt mindenki szívvel-lélekkel magyar hál' istennek, nekünk ninesenek mint, fájdalom, hogy épp a vármegye székvárosának tözsomszédságában, még ma is vannak bizonyos „speciálításaink!“ Persze, ha eddig egy községben olyan tanító volt, ki magyarul maga sem tudott, mert főmestersége a cipészesség, vagy más valami volt s 80 ftot kapott (ezt is papíron, mert rendszeren alig tudta fizetését megkapni) évente, hogy megélhessen, mesterségét folytatta, vagy szántott-vetett és a tanítást csak mellékjövedelemnek — keresetnek — tekintette: nem is volt esoda, ha népünk alsó rétegeiben 100 ember közül alig 3—4 tud írni, talán annyi sem. Hány község van itt pl. a mi járásunkban is, a hol nines tanító még most sem?

E tekintben elszomorító statisztikával szolgál a „Zemplén Naptára“-nak Hivatalos Rész; én részletesebben is fogok megírni.

Egy velem megtörtént gyermekkori epizód leírása szolgáljon még az itt 20 évvel ezelőtt volt állapotok némi megvilágítására!

Hét-nyolc éves voltam, midőn jó szüleim Zamutó községben laktak még, s az én tanítatásomra nevelőt tartottak. Magányos oktatásom és elszigeteltségem természete — ámbár nevelőm képzett ember volt — hozta magával, hogy nagyon félénk voltam, ha több gyermek közzé jutottam. Nevelőm ezt a félszégemet mindenáron ki akarta belőlem irtani. Elhatározta hát, hogy ezután naponként elvisz a helybeli iskolába, hol akkor K tanító működött, (1890-ben elhalt, mint nyugdíjas). Szívzorongva léptem át az iskola küszöbét. A „cathédra“, vulgo locának nevezhetném azt a valamit, a melyen ült a tanító. Eppen varrással foglalkozott, a 80—85 db. tót gyerek pedig sivitott a padok alatt, verekedett. Midőn nevelőm nevetve kérde a tanítót, hogy milyen tárgyat tanít ma délután, egész Pestalozzi fönsséggel felelt a „tanító ur“ nekünk: „ma délután tornaszas tanítom“!! Persze sose mentünk többé torna-tanulni, de egyéb órára sem.

Most a viszonyok már nagyon is változtak. Majd minden iskolában képzett tanítók működnek, s az eredmény meglepően kedvező.

Hogy ne legyenek hosszadalmas, honfiai szeretettől áthatott kebellet sóhajtók föl: Sok olyan tanítót a hazának, mint a varannai állami iskola derék tanítótöstelete! Akkor magyarrá válik nemzetiségektől annyit szenvedett országunknak, mindnyájunk édes hazájának mindenik lakosa**)

Adja az ég! Úgy legyen!!

T. szerkesztő úrnak

hazafias üdvözléssel, igaz hive:

Guseo Ferenc.

*) A kir. tanfelügyelőség útján megtudhatja. Szerk.
**) És én azt mondom: sok olyan lelkes jó magyart is adjon nekünk az ég, mint adott az Itália szép ege alól közbéiben vezérelt derék, ma már szívben-lélekben magyar Guseo-családnak minden egyes tagjában! Szerk.

Hírek a nagyvilágból.

A pápa nagy beteg. Rómából táviratozták, hogy a pápa az uralkodó nagy hőség következtében újra súlyosan megbetegedett. A nap folyamán többször elájult.

Sándor, szerb király, a napokban nála tisztelkedett, Belgrádban tartózkodó mintegy 800 főnyi magyar és osztrák alattvaló előtt hangsúlyozta, hogy Szerbia mindazt, a mit az előrehaladás útján eddig elért, Ausztria-Magyarországnak köszönheti.

Megszüntetett királyság. A samoai királyságot Anglia, Amerika és Németország megszüntették s az ország vezetését egy főtanácsra bízták.

Münster grófot, ki a hágai békeértekezleten Németország képviselője volt, II. Vilmos császárral heregi rangra emelte.

A Dreyfuss-pör folyását, a tanúk vallomását, a vádolt magatartását, századunknak ezt a legizgatóbb hazaárulás-pörét, az egész világ feszült figyelemmel kíséri. Bünös-e, ártatlan-e Dreyfuss-kapitány, ha ártatlan ki a bünös és a bünöst mely ördögi sugalmak indíthatták, hogy az ártatlan Dreyfuss-t, épp ötlet és nem mást, becsávazza: izgató kérdések, mikre a rennesi haditörvényszék, hol a pör foly, előreláthatóan e hó végeig megadja a feleleteket.

Hírek az országból.

A király születésnapjának 69. évfordulóját, augusztus 18-ikát, ez évben is hagyományos kegyelettel ülik meg országszerte a templomokban.

Ferdinánd bolgár fejedelem, mint minden évben, az idén is eljött családjával felsőmagyarországi birtokaira pihenni.

Teleszky István igazságügyi volt államtitkár, jogéletünknek egyik legkiválóbb férfja, legutóbb a kisbirtokosok földhitelezésének elnöke, Koritniczán, melynek fürdőjét azért kereste föl, hogy ott a tulfeszített szellemi munkától kifáradt idegeit meg pihentesse, f. hó 5-én elhunyt. Ny. b!

Hó augusztusban. A Kárpátok csúcsait és a magasabb fensíkokat frissen esett augusztusi hó borítja. Ennek következtében a hőmérő itt nálunk is nagyot esett, a 35 C. fokról le egész a 15 fokig.

Különfélék.

Személyi hírek. Jekelfalussy Lajos tábornok, közös hadügyministeri osztályfőnök, néhány nap előtt Ujhelyben időzött s Juhász Jenő ügyvéd vendége volt. — Ham Sándor dr., legutóbb veszprémi kegyesrendi tanár, író, előbb a kolozsvári k. r. főgimnáziumnak volt igazgató-tanára, t. barátunk, új állomáshelyére, városunkba megérkezett. Isten hozta!

Bucusu. E hó 15-én, Nagy-Boldog-Aszszony-napján, az ujhelyi piaristák templomában ősi szokás szerint ez idén is megtartják a hagyományos bucsut, s ha az idő; kedvez, azonképpen mint máskor nagy nyüzsgés, forgás lesz a különben esüendes Barátszeren.

Lapunk felelős szerkesztője, főszámvévői minőségében, holnap Tarczalra onnan Tokajba utazik, községi háztartásból támadt kérdések tárgyalása végett. Minthogy hivatalos távolléte miatt lapunk jövő számának szerkesztésében részt nem igen vehet: tisztelettel kérjük a „Zemplén“ levelezőit és tudósítóit, hogy a jövő heti „Zemplén“-be szánt küldeményeiket sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz címezni.

A honvédség köréből. Az ujhelyi honvédszázalaj tartalékos legényei e hó 14-én vonulnak be az őszi gyakorlatokra. Tíz napi gyakorlat után az egész zászlóalj még 25 napi gyakorlatra Kassára fog masirozni. Ertesülésünk szerint a szatmári 12 ik honvédezred, zenekarával, e hó utolsó napjain, szintén Abauj-Torna vármegyébe őszi gyakorlatra menőben Ujhelyen keresztül vonulnak, esetleg egy napig itt lesznek elszállásolva. Ezzel egyidejűleg híril adjuk, hogy f. hó 19-én Ujhely, R.-Bányáska, Széphalom, Hosszuláz és Mikóháza határában harszerű cöllovés lesz, a mikor az elősorolt községek határában és utain emberek tartózkodását és a közlekedést be fogják tiltani.

Eljegyzés. Borsovai és t. kóródi Kóródy Lajos törvsz. albiró Kassán eljegyezte siskei Oroszy Géza kir. tábl. bíró és neje legényei Pintér Berta szép és kedves leányát, Margit kisasszonyt. A társadalmunkban is ösmert örömszülőknek mi is a legszivesebben gratulálunk.

Időjárásunk, hál' istennek, kedvez a mezei legfőbb munkának: a behordásnak, bár az is igaz, hogy a kapásvények kissé szomju-

hozzák az esőt — no de nem baj, mikor a kenyéret adó növények biztosításáról van szó. F. hó 8-án különben és 9-ikére virradva is jó esőnk volt, a mi nemcsak hogy megnyihitette a nap forróságát, de sőt hűvösre is változtatta. Termés dolgában, leszámítva a három felső járást, a hol még a júliusban is tartott folytonos esőzések helyrehozhatatlan károkat okoztak, vármegyénk nagyobb részén nem fognak panaszkodhatni.

Menyegző. Szép családi körben megtartott menyegző volt — írja mult számunkról lekészt alkalmi tudósítónk — Erdő-Bényén aug. 5-én délután, a mikor jakabfalvi Jakabfalvy László, Szikszó város jegyzője, esküdtött örök hűséget izsépfalvi és janoviczki Lavotha Anna kisasszonynak. A polgári kötést Agh Géza, Szikszó város főjegyzője tartotta, mely után az új párhoz szép beszédet is intézett s utána a nászmenet az ev. ref. templomba ment, hogy az új frigy az egyház áldásában is részesüljön. Esketés előtt remek beszédet intézett az új párhoz Erdő-Bényének ékesszavu papja, Szöllősy József ev. ref. lelkész. Az egyházi aktus előtt és után Kovács Andor énekelt elgyönyörűen orgonaszó kíséretével két alkalmi strófát. Lukulusi menü után az e.-bényei cigány pompás muzsikája mellett tánera perült a jökedvű fiatalság és lankadatlanul ropta a csárdást egész reggelig.

A teljes című szülők szives figyelmébe! A piaristák vezetése alatt álló ujhelyi r. k. főgimnázium igazgatóságától a következő értesítést kaptuk: A s.-a.-ujhelyi róm. kath. főgimnáziumban a javító-pótló- és magánvizsgálatok aug. 29., 30. és 31-én tartatnak meg. Erre nézve minden tanuló az előtte való napon délután 2—3 óra között a főgimnáziumi igazgatóságnál jelentkezni tartozik, hol a szükséges utba igazításokat meg fogja kapni. — A beiratások szept. 1-től 4-ig eszközöltnének délelőtt 8 órától 12-ig a főgimnázium helyiségeiben. Az első osztályba szept. 1-én, csak helybeli szülők gyermekei vétetnek, fel, s csak szept. 2-án — ha a maximalis szám, a 68 még el nem éretett — kerülhet a sor a vidéki szülők gyermekeire. A többi osztályokra nézve ezen megszorítás nem áll fen. — A helybeli szülők különösen figyelmeztetnek, hogy gyermekeiket szept. 1-én okvetlenül írassák be az első osztályba, mert azontul a vidéki szülők gyermekeire kerülven a sor, a helybeli szülők gyermekei igen könnyen kiszorulhatnak. — A főgimnázium első osztályába, csak oly tanuló léphet, ki 9-ik évet szept. 1-én már betöltötte is 12 évnél nem idősebb. Minden tanuló a beiratásnál köteles bemutatni a legközelebbi osztályról szóló iskolai bizonyítványát továbbá keresztelőlévelét, illetőleg születési és himlőoltási bizonyítványát — ki először óhajt a s.-a.-ujhelyi róm. kath. főgimnáziumba felvétetni. — Minden tanuló a szülő vagy gyám kíséretében tartozik az igazgatónál és osztályfőnöknel megjelenni, anélkül a beiratás meg nem történhetik. — A fölvételi díj minden tanulótól 4 ft; ezenkívül az ifjusági könyvtár gyarapítására és az év végén kiosztatni szokott Ertesítő költségeinek fedezésére 50—50 krt tartozik minden tanuló fizetni az igazgatóságnál. A rendkívüli tárgyak tanulására az osztályfőnöknel lehet jelentkezni, A rendkívüli tárgyak: az ének, gyorsírás, szabadkézi rajz, francia nyelv és vivás. — Azok a tanuló, kik júl 1-től 5-ig a s.-a.-ujhelyi róm. kath. főgimnáziumba az igazgatóság által már beirattak, figyelmeztetnek, hogy a kitűzött időben szülőjük kíséretében az osztályfőnöknel jelentkezzenek, mert ellenkező esetben nem csak a belépésre való jogosultságukat, hanem a befizetett felvételi díjakat is elvesztik. A beiratás csak szept. hó 4-ig tart, azontul csak azok vehetők föl, kik késedelmeiket fontosokkal tudják igazolni. — Az ünnepélyes „Veni sanete“ szept. 4-én délelőtt 1/29 órakor tartatik még; szept. 5-én rendes előadások lesznek. — A vidéki szülők gyermekeik számára alkalmas szállást tartoznak fogadni. Erre nézve igen ajánlatos az igazgatóság és a tanári kar véleményét kikérni. S.-A.-Ujhely, 1999. aug. 12-én. — A róm. kath. főgimnázium igazgatósága.

Nyári mulatságok. Az ujhelyi általános ipartestület f. hó 20-án, Szent-István napján, a Bock Imre vendéglős kerti helyiségében nyári tánemulatságot rendez. Ugyanitt lesz ezen a napon a nyári teremben az iparos-tanulók munkakiállítás is. — Egy másik meghívó tudatja velünk, hogy Ujhely és vidéke fiatalságának egy része, a Ladmócson felállítandó kisedővő-alap javára, ma délután a hatfai fürdőben hangversenyvel egybekötött batus tánemulatságot tartanak. A rendezőség nevében Haraszthy Vince körjegyző és Ujj István ev. ref. lelkész irták alá a meghívót. — Ma egy hete két nyári mulatság volt Ujhelyben, az egyik a dohánygyári munkások jótékony célú mulatsága a „Nyul“ kertben, melyen megjelent Kutsera Antal igazgató a dohánygyári tisztviselőkkel együtt. A mulatság ugy kedély, valamint anyagi szempontból is a legsikerültebbnek mondható s a jó-

tékonyceúra is jutott 117 ft 41 kr. tiszta jövedelem. Felülfizettek a következők: Molnár István főispán 10 ftot. — Dókus Gyula, Kucsera Antal, Talapkovics Vazul 5-5 ftot. — Adametz Emil, Klein Géza 3-3 ftot. — Kineses Péter 2 ft 50 krt. — Mailáth József gf. (Perbenyik), Matolai Etele, Juhász Jenő, Terletter Károly, Grén Jenő, Seide Róbert, Nyomárkay Ödön dr., Ehlert Gyula, Molnár Pál 2-2 ftot. — Fűrér Károly, Nagy Elemér, Pilissy Ferenc, Szétsényi Lajos, Klein Jakab dr. 1-1 ftot. — Botván Antal, Botván Lajos, Geiger Ferenc, Fok Ferenc, Szilágyi József, Bertók János 50-50 krt és Papp Károly 20 krt. — A másik a vasuti altisztek mulatsága a „Valászkürt” vendéglő kerti helyiségében szintén jól sikerült s jövedelmezett is.

— **Ékesszavu kántor.** Ma egy hete ritkaság számba menő művelzetben volt alkalomuk gyönyörködni mindazoknak, kiket hitbuzgóságuk a rk. templomba vitt nagymisére. *Gábel* Ferenc, a szépsű rk. hitközségnek nagyhirű kántortanítója orgonált s énekelt a mondott alkalommal. *Gábel* egy énekével, mint orgonájával remek élvezetet nyújtott hallgatóságának, melyet most is az áhitat legmagasabb régióiba emelt föl — különösen *Offertorium*-ával, melynek élénklésekor nemcsak andalítóan üde hőstenorjában, de annak bámulatos nagy terjedelmében is (két oktáva és még két hang *d*-éig) gyönyörködtünk. En is azt mondom *Gábel*-ről — végzi alkalmi tudósítónk — a mit a „Zemplén” irt multkoriban *Singer* Bernát dr. rabbiról: ott az istenházában nem tehetjük, tehát innen kiáltjuk Szepsinek nagy darab földön párját ritkító kántora felé: *éljen!*

— **Meghívó.** A sátorlaj-ujhely általános ipartestület mához egyhétre, Szt.-Isván király napján, S.-A.-Ujhelyben A „Bock”-kertben a már elaggott és munkára képtelen iparosok felségítésére, ipari munkakiállításal kapcsolatbanzártkörű táncestést rendez. Belépő-díj: személyenkint 1 korona. — Családjegy 2 korona. —

— **Beiratások.** A sárospataki ev. ref. főiskolában az 1899-1900 isk. év szeptember 3-án kezdődik. A főgimnáziumban, a mely három párhuzamos osztályal van ellátva, a beiratkozások szept 5-6-7. napján fognak végbe menni; a teológiai és jogakadémián pedig az előadásokra való jelentkezés határideje: szept 8 és 7-ike. Az előadások szept 11-én kezdődnek. A katonaságtól jövők okt 8-ig vétetnek fel. A beiratkozás díja új tanulók részére a gimnáziumban 2 ft. a teol. és jogakadémián 4 ft. Tandij s egyéb címeken a gimnáziumi tanulók közül az I. II. VII. VIII. osztályos vallásuk egész évre 24 ftot, nem protestáns vallásuk 32 ftot, a III. VI. osztályosak, ha protestánsok 23 ftot, ha nem protestánsok 31 ftot fizetnek. A teol. akadémián a tandij egész évre 9 ft. A jogakadémián a prot. vallásuk egész évre tandij s egyéb címen 32 ftot fizetnek, nem prot. vallásuk pedig 43 ftot. A teológiai akadémia hallgatói s a prot joghallgatók ünnepi követségre (legatio) jogosítottak menni. A joghallgatók s gimn. tanulók tandijmentesség kedvezményében részesülhetnek s az erre vonatkozó kérvények aug. 25-ig a főiskolai igazgatósághoz nyújtandók be. Szorgalmas és jó előmenetelt tanúsító főiskolai tanulók szorgalmi díjakban és tápintezeti jótéteményben részesülnek.) ingyenes, 20 s 40 ftes helyek. A 60 ftes tápintezeti helyekre ez idő szerint csak korlátolt számban vehetők fel a tanulók. A városban a főiskolai igazgatóság által engedélyezett helyeken szállás és ételmezés olesó áron átlag havi 12-35 ftért, kapható. Tudakozódásokra készséggel ad felvilágosítást ugy a főgimn. mint az akadémiai igazgatói hivatal. — A sárospataki ev. ref. főiskola igazgatósága.

— **Áthelyezés.** Varannóról írja levelezőnk: *Tomesányi* Kálmán, római katolikus segédlelkész s az áll. iskola kitűnő hitoktatója, legnagyobb sajnálatunkra Perbenyikre tétetett át. Helyét nálunk egész ember szívével is szigorú kötelességérzetével tölthette be, ezért most távozását mindnyájan igen élénken sajnáljuk. Legjobb kívánataink kísérik magasztos pályáján!

— **Ki készül színművész lenni?** Az országos m. kir. színművészeti akadémián a beiratások az előkészítő osztályba szeptember hó 6-7-én, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember 8-án tartatnak meg d. u. 3 órától kezdve. Bővebb értesítést az int. (Kerepesi-ut 1. sz. III. em.) készséggel ad.

— **Vasárnapi krónika.** Szuh János eszmadia ma egy hete az esti órákban feleségével ballagott az Ujvárosban levő lakása felé, a mikor a vették szemközt jövő három bekapott vincellér közül az egyik, minden ok nélkül, belekötött a hazatérőkbe, majd tettelegességre is vetemedett ellenük — és mert már két társa is Szuhiek ellen fordult, nagy baj eshetett volna velük, ha szerencsére a közelben cirkáló esendő-járőr véget nem vet garázdálkodásuknak s be nem kíséri őket. Az az elterjedt hír, mintha

rablás szándékából támadtak volna meg Szuhit és nejét, mint biztos forrásból értesülünk, nem felel meg a valóságnak.

— **Szegedi mezőgazdasági kiállítási sorsjegyek** kaphatók kiadóhivatalunkban darabonként 20 krért *Huzás f. é. szeptember hó 10-én.*

— **A Tisza áldozatai.** Tokajból írja levelezőnk: Szerencsétlen nap volt nálunk a mult péntek, már, mint augusztus 4-ike. Nem kevesebb, mint három áldozatot ragadtak el a Tisza hullámai, kiket hétfőn, aug. 7-én követett a negyedik is. Péntek délután 1 óra tájban özv. Varga Györgyné gyermekei a parthoz kötött ladikban játszottak. A legkisebbik kinyújtotta lábát a ladikból s a vízben lubickolt, miközben felső testével is előre hajlott, hogy valamit kezével megragadjon a vízben; de ekkor egyensúlyt veszítve, belezuhant a hirtelen mély vízbe. Mire a közelben levő házból társai anyjukat a parthoz hívták, a kis Gyuri már nyomtalanul eltűnt a habokban. Édes anyja, ki férjét csak a minap temette el, kétségbe esve ez újabb veszteség fölött, fia után a vízbe vetette magát; alig tudták kimenteni. Ugyanaznap este két kereskedő-tanuló, Feuermann Gyula Morgenstern Izidortól és Klein Samu Frissh Vilmostól ment fürödni épp arra a helyre, hol a Bodrog a Tiszába ömlik. Atusztak a Bodrogon szerencsésen, hanem visszafelé igyekezve, Klein, a gyengébb uszó, örvénybe került, melyből nem tudott kijutni; kiáltásaira Feuermann segítségére sietett, hanem szerencsétlenségére, mert a fuladozó megragadta, s így mindketten beleveszték a sok-sok néző szemelátára a vízbe. — Epp ott van most a a fürdőház is, melynek tulajdonosa elmulasztotta a hatóságoktól reá rótt azt a kötelességét teljesíteni, hogy mentőeszközöket tartott volna kéznél, e miatt a fürdőházban a város főbirája a fürdést betiltotta, illetve hivatalosan beszüntette. A negyedik esetben nem gyermek, hanem felnőtt ember az áldozat; a fürdőházat bocsáttatta tulajdonosa, a sekély víztől a mélyre, mert apad a Bodrog. Hír szerint nyolc napszámos volt e munkával elfoglalva. A vasmacsát, mely a folyó fenekére süllyesztve az uszóházat helyhez köti, csónokba tették s egy Schlámer nevű emberrel a mélyre küldték, hogy dobja bele a vízbe. Be is dobta szegény feje, hanem a vasmacska lánc a ruhájába akadt s magával rántotta a vízbe, honnan nem is került elő élve. Csak kedden este találták meg, midőn a vasmacskát a vízből kiemelték. Rá volt akadva a szegény Schlámer is. A két kereskedő-inas és a Schlámer esetében, eltekintve a mentőkészletek hiányától, van valami csodálatos dolog. Előbbiben az a különös, hogy azon a helyen, hol a két uszó vízbe fullt — mert a ki át uszik egy ilyen folyót, mint a Bodrog, hát azt hiszem uszónak nevezhető — a víz átlátható; a Schlámer esetében pedig az, hogy miként engedhette azt meg 7 hajóshalász és vízparti lakos, hogy ez a szerencsétlen ott fuladjon; miért nem húzták fel — többek javaslata ellenére sem — a vasmacskát, mely Schlámert csakugyan a víz alatt tartotta? Vagy már oly olesó az ember élete minálunk, hogy a kisujunkat sem érdemes a megmentésért kinyujtanunk? Tünődjenek rajta s tegyenek róla a hivatatottak!

— **Szülők figyelmébe.** Az iskolaév beáltával ez uton hozom tudomására, hogy zongoratanítására, német és francianyelv tanulására mindkét nembeli gyermeket szept 1-étől elfogadjok. Vidékiek teljes ellátást nyernek. *Schneider* Jakabné okl. tanítónő.

— **Koncert — táncmulatság.** Varannóról írja levelezőnk: F. hó 4-én *Gerber* hegedűművész tartott nálunk előadást, mit több darab szóló és zenekarkisérlet, valamint két szavaltat töltött be. A hegedűművész játéka, csodálatos technikája, az egyes népdalok magyaros zamatja épp ugy, mint az azokban kifejezett érzelmek eklatáns kidomborítása kiváló művelzetet nyújtott a hallgatóságoknak. A fiatal művész, fényes sikereiből következtetve, szép jövőnek néz elébe. Koncert után rögtönözött táncmulatság volt, mely eltartott a késő éjjeli órákig.

— **Öngyilkosság.** Erményi Albert, az államvasutak ujhelyi javító műhelyében alkalmazott asztalos, ma egy hete öngyilkossági szándékából választóvizet ivott, a minek következtén néhány óra mulva meghalt. A végzetes lépésre az vitte, hogy régiebb idő óta gyógyithatatlan gyomorhajban szenvedett.

— **Egyéves önkénteseknek** teljesen szabályzat szerint készült *egyenruhát*, legelegánssabb kivitelben, jutányos árak mellett szolgáltat *Steinfeld és Fischer szabócég Miskolczon.* Alapított 1840-ik évben. Ugyanott tiszta gypjukelmék, valamint *vízmentes* köpenyszövetek nagy választékban raktáron vannak és a legújabb angol divatu ruhák izlételjesen készíttetnek. Nevezett cég szövetmintákat készséggel küld bérmentve.

— **Uj-Tátrafüreden** aug. hó 7-éig számítva a fürdővendégek száma 956 volt.

— **Bábaképző-intézet.** Az ungvári kir. bábaképző-intézetben az őszi tanfolyam kezdődik ez évi szeptember 1-én, végződik 1899. január végén. Részletesebb tudnivalóért az intézet igazgatóságához kell folyamodni.

— **Ügynököket keres** helyben és vidéken egy általánosan ismert régi jó hírnevű biztosító intézet helybeli főképviselősege. — Cimét megmondja e lap kiadóhivatala.

Foulard-selyem

65 krtól 3 ftr 35 krajczárig méterenként — japáni china, s. a. t. a legújabb mintázatok és színekben, fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ftr 65 kr. méterenként — a legdivatósabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva — **mintákat pedig postafordultával** küldenek: **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyári Zürichben.** — Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Irodalom.

A „*Vasárnapi Ujság*” augusztus 6-iki száma 30 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A segesvári ünnep” (képekkel a segesvári Petőfi-ünnepről Goszleth István, Paur Géza, Dunkay fővőrek, Wöttitz Manfred főnyképei után) Lampérth Gézáról. — „Petőfi az erdélyi táborban” (történeti rajz, sok új adattal, Bem hadserögének egyik tisztjétől). — Költemények: „Petőfi 50 éves halála napján.” Fejes Istvántól. — „Petőfi.” Hegedüs Istvántól. — „Petőfi.” Scs. Lajostól. — „Emlőkeim a szabadságharoból.” — „A Petőfi-ünnepek” (képekkel a budapesti, szatmári és fegyvári Petőfi-ünnepekről.) Az illusztrációk közül fölemlítjük még Révész Imre rajzát „Petőfi a táborban”, a költő fiat Zoltánt a ravatalon ábrázoló képet, s Hegedüs László és Révész Imre illusztrációt Petőfi költeményeihez. — A „*Vasárnapi Ujság* Regénytára” e héten Polevoi »A ki bátor, azt megszigli az Isten« című elbeszélését közli. Ambrózovics Dzsó fordításában (képekkel) — Irodalom és művészet, Közintozetek Egyesületek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok egészítik ki a lap tartalmát. A Vasárnapi Ujság előfizetése negyedévre 2 forint, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 forint. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-u. 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a „*Képes Néplap*”, legolcsóbb újság a magyar nép számára, egész évre csak 2 ft. 40 kr. félévre 1 ft. 20 kr.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, Bécsi-u. 4. Raktárunkon taláható a legszebb és legnagyobb választék divatos selyemkelmék, csipkék és szallagok, valamint gyógygyüttiruhák és gyógytűntelme-diszkekből. Fekete és színes selyemkelmék 85 krtól 14 ftrig. Foulard, Poangis- és Status Liberty selymek 65 krtól kezdve. Miré, Pékin, Mouiré-Mouiré minden színben. — Mintákkal kívánatra készséggel szolgálok.

Egyesületi élet.

Nyilvános nyugtató.

T. szerkesztő ur!

A *Petőfi* Sándor lánglelkű költőnk emlékére rendezett ünnepek immár lezajlottak. Volt ünneplése Varannó városnak is: tanuszkodnak róla a lapokban megjelent referádiák. Szerény belépődíjjal rendeztük ez ünneplést. A résztvett közönség áldozatkészsége azonban szép összeget teremtett a rendezőségűl megjelölt jótékonyceúra. A begyűlt összeg felhalmlta minden várakozásunkat. Többet remélni már épen nem merénk. Gondoltuk, az áldozatkészség már annyira megnyilatkozott, hogy újabb megnyilatkozására várni: a szerénytelenségűl már valamivel több. Megesínáltuk hát a nyilvános számadást. De, ime! kellemesen csalatkozánk. *Rónay* Albert, a jótékonyágáról legszélesebb körökben ismeretes alsó-hrabócei földbirtokos úr, utólagosan értesülvén ünneplésünkről s a célról, a melyre jövedelműnkét fordítandók voltunk, 40 koronával keresett fel minket, hogy azokat rendeltetése helyére juttassuk. — A kegyes adományt két részre osztva, egyik felét, a varannai főszolgabíró gyűjtőívén, a „*Petőfi-ház*”-ra s a másik felét, a helyi kisededővő felügyelőjénél, a kisededővő javára fordítottuk.

A mikor ezt közölni szerencsém van, édes kötelességemnek ismerem, hogy a nemes adakozónak nagylelkű adományáért, a rendezőség nevében e helyűtt is a legmelegebb és szívből eredő leghálásabb köszönetemet kifejezzem.

Kérem tekintetes szerkesztő urat, szíveskedjék e néhány sornak becses lapja hasábjain helyet engedni és maradok.

Varannón, 1899. aug. 7.

Hazafias tisztelettel:

Kerekes Pál
jogh, a rendezett Petőfi-ünnepegy
volt elnöke.

A beregvármegyei ügető verseny-társaság. ez idei versenyek nem szeptember hó

10-én, mint először jelentették, hanem szeptember hó 8-án (nyolcadikán) lesznek.

A Nyiregyházi Kerékpár Egyesület augusztus hó 20-án, Szent-István napján a Nyiregyháza-Rakamaz, illetve Nyiregyháza-Nagykálló közötti országuton kerékpárversenyt s ezt követően a Sostó-fürdőben nyári mulatságot rendez, melyre a f. társaságokat, sportársakat és a kerékpársport pártolóit tisztelettel meghívja a **Nyiregyházi Kerékpár Egyesület**.

Nyilvános nyugtató.

Schön Vilmos dr. S.-A.-Ujhelyből, a Bodrogközi Jótékony Nőegyesületnek f. évi május 23-ikán tartott mulatságából, 5 ftot volt szíves felülfizetni.

K.-Helmec, 1899. augusztus 10.

Oláh Ignác,
pénztáros.

TANÜGY.

A Zemplén vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata

— Rovatvezető: Schneider Jakab. —

Kéziratok a rovatvezetőhöz S. A.-Ujhelybe küldendők.

A tanítók szerepe a szőlők rekonstrukciójában.

A „Borászati Lapok“ f. évi 13. száma J. S. aláírásával egy cikket közöl, a mely a tanítóknak a rekonstrukcióban való nagy szerepét elismeri, mert a szőlőtermő vidékeken lakó közönséget a szőlőoltás mesterségébe beleoktatják.

Igaz, hogy ez is nagy előny, nagy jótétemény azon szőlőépítőre, a ki ezeket maga még nem ismeri, de magában még kevés és azt hiszem, hogy nem is ez volt egyedüli célja a földművelésügyi minister ur önmagáértékelésének a szőlészeti tanfolyamok rendezésével, hanem igenis az, hogy a tanfolyamon megjelent tanítók a szőlőoltás minden mozzanatával — kezdve a talaj ismétől a bor palackozásáig — megismerkedvén, ismereteiket a maguk és a termelő közönség javára értékesíthessék.

De ha megfigyeljük, ha utána nézünk a dolognak, megtaláljuk-e a kívánt eredményt? Én nem mernék a feltett kérdésre igennel felelni, mert azt látom az egész vonalon, hogy a tanítóknak a szőlő rekonstrukciójában kevés, de nagyon kevés szerep jut úgy, hogy alig tehető az többre a semminél. Nem hallottam ugyanis egyetlenegy esetet sem, a mely azt igazolná, hogy egyik vagy másik helyen épült szőlő az illető községben működő tanító utmutatása szerint rendeztetett be. Es miért? Talán a tanítóknak a tanfolyamon szerzett ismeretük iránt táplált bizalmatlanság, vagy pedig a tanítóknak kényelem szeretet, vagy a rekonstrukció iránt való indolenciája volna ennek oka? Akár egyik, akár másik áll, csak sajnálni lehet az időt, a fáradságot, az elköltött ezreket a tanítóknak a szőlészeti terén való kiképzéséért, mert úgy mind holt tőke az állam, a társadalom s magára a tanítóra nézve is.

Elismerem azonban, hogy a gazdasági iskola útján meg fogja ismerni a közönség a szőlőoltás nagy és költséges munkáját, hiszen már ma is vannak elég jó munkásaink, de viszont vannak olyanok, kiket a szőlőbe engedni bizonyos veszteség; de míg a gazdasági iskola csak papíron, törvényekben s rendeletekben lesznek meg, addig sorompóba kell állani a tanítóknak s biztos alapon nyugvó ismeretükkel elősegíteni az egyesek, a társadalom s a haza javát. Mert mindaddig, míg a szőlőoltás tart, szükség van utmutató tanácsadóra s ez leginkább lehet a nép embere — a tanító, a ki a rendelkezésére bocsátott forrásokból bizonyára meríthet annyi és oly biztos ismeretet, mint a mennyit egy szőlő helyes beállítás igényel. Meg aztán ott van a gyakorlat, ez a legnagyobb mester. De elősegíthetnék ezt a gazdasági egyesületek is, még pedig oly módon, hogy ajánlanák a tanítókat a szőlőoltás közönségnek s a rekonstrukció terén legtöbb eredményt fel-tüntető tanítók számára jutalmakat is tűznének ki. Meghozná ez a megtisztelő figyelem bőven a maga kamatját. De ha a tanítóknak nem jut szerep a rekonstrukcióban, úgy sárba dobott pénz a sok ezrek, úgy nincs szükség a szőlészeti tanfolyamra.*

Hubay Bertalan.

* Rövidre szabott, de nagyon időszerű cikke anynyit, hogy a tanító a szőlőoltásról nyert ismereteit vasárnap délutánonként népelőadáson ismeresse községek lakosaival. Hiszem, hogy ez megfelelőbb eszköz volna a fontos és hasznos cél elérésére. R. vezető.

CSARNOK.

A sárga főhadnagy.

(Kirándulás a Stoj-ra.)

A „Zemplén“-nek írta: Klár István.

A meredek hegyi ösvényen csak lassan haladtunk fölfelé. A falu, a fűrész-telep, a magas tetejű vasuti állomás egyenként maradoztak el mögöttünk és mire felértünk az első magaslatra, a lapos tetejű *Veliki Virh-re*, már is olyan tündéri panoráma tárult elénk, a mely magában megérte az addig átélt és a még azon-tul ránk várakozó fáradságokat.

Az első kapaszkodóknál még csak gyöztet valahogy a fáradságot. Később azonban, a mikor magasabbra jutva a tüdőre szokatlanul ható ritkább lég okozta lélegzésnehézségek is előállottak, mind sürűbben kellett pihenőket tartani, mivel a hegyi betegség tünetei minden kétségtelenül kezdtek rajtam mutatkozni. Fejem szédült, szemem elhomályosodtak, lélegzetem elfuladt, érverésem pedig oly gyors lett, hogy fájdalmas szűrésokat éreztem szívem körül.

A „sárga főhadnagy“-on azonban — jól ösmerik önök is még hadnagy korából a „Zemplén“ hasábjairól — különösebb fáradságot nem vettem észre, sőt menet közben majdnem mindig beszélt. Megmutatta azt a ledőlő fát, a mely alatt azt a nevezetes ködös éjszakát töltötte a legényével. Elvezetett egy kis forráshoz, a melynek tekőalakú medencéjét saját kezével véste be a kemény sziklába. Ha keresztelő ösvényre találtunk megmagyarázta, hogy honnan jön és hová megyen. Ha szabadabb csucsra értünk, figyelmeztetett a kínálkozó kilátásra. Ugy ismerte az egész hegyvidéket, mint más a hónapnapos szobáját.

Mikor a *Stoj* első csucsára értünk, szinte lelkesülten kiáltott fel:

— No öcsém most nézz körül! Hát lehet é ilyet festeni? Vagy lehet-e ilyet el is képzelni, ha nem látta az ember? Nézd azokat a sürűen egymás mellett álló hegyesücsöket! — Látod!? Azok ott a máramarosi havasok, — az a szinte szimmetrikusan emelkedő sötét vonal pedig ott a lawoenei hegyi pálya, — az a zegzugos szerpentinás fehér vonal ott a verekei országot, — az a magános hegyesücsök pedig, a hol azt a vakító fényes pontot látod időnként felvillánni, az a *Slavszko*. Az már Galiciában van. Ott van az egyik legényem a tükröző ké-szülékkel felállítva.

Es csakugyan abban a pillanatban, mikor a jelzett irányba néztem, felvillant a fehér esil-logású tükrőlény, melynek különböző időpontban való megjelenéséből és eltűnéséből van az ő titkos a-b-c-jük összeállítva.

Az első csucs végcélunkhoz, a második magasabb csucsra felállított két katonai sátorhoz, már csak egy jó puskalövésnyire lehetett. Ez a kicsike ut látszott azonban a leghosszabbnak és előreláthatóan ennek a megmászása került a legtöbb fáradságba. Pedig azelőtt meredekebb helyekre is kapaszkodtunk. Az öt órai szokatlan hegymászás azonban akkor már annyira kimerített, hogy lábaim kezdtek felmondani a szolgálatot és — ha nem szégyeltem volna — az elébünk siető katonák segítségét vettem volna igénybe. Így azonban, ha mindjárt nehezen is és inkább négykézláb esuszva, mint menve, mégis csak felvergődtem saját emberségemből a „tanyá“-hoz.

A sárga főhadnagy, hogy felhasználja a ritka szép időt, nyomban a megérkezés után munkához látott. Messzelátókat, előttem ismeretlen rendeltetési műszereket szedett elő. Illesztgette, billegette azokat. Tükrözéssel válaszolt a Slavszkon lévő katonájának és közbe magyarázgatott nekem. Nekem azonban beszélhetett. Végig vágtam magam egy katonapokrőcon és valósággal nem tettem egyebet, mint lélegzetet vettem. A gyors légzéstől aztán fejem szédült, szememmel zavarosan láttam, a sárga főhadnagy magyarázatát pedig hallani hallottam ugyan, de érteni egy szót sem értettem belőle.

Tagjaim a lefekvés után mindinkább elzsidadtak. Végre a fáradság teljesen erőt vett rajtam és pár perc múlva elnyomott az álom.

Körülbelül egy órai üdítő álom után, mely testemnek ruganyosságát részben visszaadta, fölébredtem. Dacára annak azonban, hogy a nap még fent volt, fáztam. Az éles havasi szél nagyon is élénken kezdett fujdogálni. A sárga főhadnagy még akkor is dolgozott. A csucs legmagasabb pontján felállított piramid-állványán jegyeztetett kézi könyvébe.

Mikor észrevette, hogy ébren vagyok, jókedvűen kiáltott fel:

— Adj Isten egészségére kedves Öcsém! — Jól esett az alvás ugy-e? Hiába pajtás! Nem szokta a cigány a szántást, hát elfáradt. Te is elfáradtál. Most aztán csak vigyázz, hogy

meg ne hülj. A legényt, a ki a köpenyeket és az élelmet hozza, még messzelátóval sem tudom felfedezni. Pedig vagy egy óra járásnyira végig látni az ösvényen. Jó lesz tehát, ha a pokrócot a nyakadba kerited, aztán majd körül-nézünk egy kicsit a sátrakba, hogy mi van abrakolni való. Addig is itt a rumos kulacs. Tekerd ki a nyakát. Ez is valami. Legalább egy kicsit felmelegszel.

Átvettem a kulacsot és ráköszöntve, nagyot huztam a tüzes folyadékából. Aztán, hogy ő is ivott, lassan kezdtünk lefelé ereszkedni a sátrakhoz, a melyek mintegy 10 méter mélyen feküdtek alattunk.

A sátrak közönséges katonai sátrak voltak, erős vízátthatatlan ponyvából készült oldalfalakal. Az egyik sátor a sárga főhadnagy lakásául szolgált, a másik pedig a legényeké volt. Belső berendezéseikkel a legegyszerűbb igényeket se igen elégíthették volna ki. Különben pedig mindkettő telve volt kisebb-nagyobb szerszámmal, melyek részint a hegymászáshoz, részint pedig a háromszögeléshez voltak szükségesek. Az éléskamrát egy közepennagyságu faláda képviselte, a mely nagyon is hiányosan összeállított deszkadarabokkal volt letakarva.

Alig vetett a sárga főhadnagy egy pillantást a láda belsejébe, mérgeesen vágta földhöz a felemelt deszkadarabot. Aztán, hogy kilépve a sátorból ismét meggyőződött róla, hogy a fris élelmet hozó legénynek még hire hamva sincs, bekiáltott hozzám:

— No pajtás, most aztán csakugyan zsákbán vagyunk! A legénynek hire hamva sincsen, az éléskamra meg üres. Igazán mondom bánt a dolog. Szerettelek volna amugy katonásan, a magam módja szerint, jó borjusz-kivonattal, főtt burgonyával, fris juturóval megvendégsélni — és felsültem. A mint látom az összes élelem három hagymából és egy darab száraz kenyérből áll. Az pedig édes kevés. Tekintettel azonban arra, hogy a legény nap lementé előtt nem került fel, meg fogsz nekem bocsájtani pajtás és megosztol velem azon, a mit találtam. —

Sie Hampel! kiáltott oda az egyik legénynek. Hozzacsak ki azt a kis élelmet, a mi még maradt! Aztán rakjon tüzet, hogy mirea másik legény feljön, azonnal hozzá lehessen látni a főzéshez. Te pedig, pajtás, szólt hozzám fordulva, segíts nekem kiteríteni ezt a pokrócot. Így ni!

A legény a felszólítás után sietve hozta ki az éléskamrának esufolt ládát, mi pedig végig hasalva a sátor elé terített pokrócon, farkas étvágygyal láttunk hozzá a megmaradt száraz kenyér és a három hagyma elfogyasztásához.

A sárga főhadnagy eleinte még duruzsolt egy kicsit, hogy csak ilyen sovány vacsorával kedveskedhetett, később azonban ő is visszanyerte szokott aranyos kedélyét és, mindketten teljes mértékben fogva fel a helyzet komikus voltát, gyerekes pajkossággal igyekeztek elenni egymás elől a kökeménységű fekete kenyeret.

Mig mi vacsoráztunk, a legények tüzet élesztettek és a mihamar lángot fogott apró hasábok fölé aztán hosszú, vastag ölfadarabokat raktak, a melyek eléinte kesernyés, fojtó füstöt, később pedig jól eső meleget és világságot terjesztve pattogva égtek a mindinkább ránk boruló esti félhomályban. A száraz vacsora után egy kis ideig még beszélgettünk a rakott pástörtüz mellett. Később azonban, hogy a máramarosi csucsok fölé mind magasabbra emelkedő hold ezüst sarlója figyelmeztetett bennünket a közelgő éjféltre, még egy utolsót huzva a rumos kulacsból, pihenni tértünk.

Mint vendég én kerültem a keskeny tábori ágyra, a sárga főhadnagy pedig, úgy, a hogy volt, ruhástul-mindenestül, a sátor kijárásához közel egy vízátthatatlan ponyvára feküdt le, a hol, mint azt egyforma, mely lélegzetvételéből kivehettem, mély álomba merült.

Hogy miként töltöttük az éjszakát és mi mindenen mentünk keresztül azon a pár órán át, melyek az éjféltől elválasztják, azt hiszem lesz módomban s még pedig nem sokára, e b. lap hasábjain t. olvasóimnak elmondani.

Közgazdaság.

Terményvásár. A zemplén vármegyei gazdasági egyesület a f. évi augusztus hó 24-én tartja meg *S.-A.-Ujhelyben* a vármegyei nagyteremben szokásos évi *terményvásárját*. A vásár d. e. 9 órakor nyitattik meg és d. u. 1 órakor záródik; a bejelentések határideje és az 5 kilós zsákokban elhelyezendő minták be-küldésének határpapja augusztus 15-ike bezárólag. A mult évében megtartott e nemű vásárok fényes eredménye azt a reményt táplálják az egyesületben, hogy az ezidei terményvásár, tekintettel az aratás jóvoltára, még sikerebb lesz, mint az előző évié, épp azért felhívjuk a gőz-és múmalmok, a sörgyárak, valamint nagy- és kis-kereskedőink figyelmét ezen terményvásárra. Az 1898 évben tartott terményvásáron 25 kereskedő volt jelen. Eladásra be volt

jelentve: 25 ezer méter mázsa kész árpa és 6-7 ezer métermázsa eséplés alatt levő árpa; 4 ezer métermázsa búza; 150 métermázsa rozs; 3 ezer métermázsa zab és 50 métermázsa lencse. Az árpa 7 ft. 50 kr. és 8 ft. 85 kr. között lett keresve; feltételeken eladatott körülbelül 80 kocsi rakomány. A terményvásárra vonatkozó mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az egyesület titkári hivatala (S.-A.-Ujhely vármegyeháza) egyszerű megkeresésre is.

Vasuti menetrend.

— Érvényes máj. 1-től. —

Indul Ujhelyből:

Budapest felé	
Reggel gyors vonat	7 óra 28 perc.
Délután személy v.	12 óra 13 perc.
Délután gyors v.	4 óra 06 perc.
Este vegyes v.	9 óra 10 perc.
Kassa felé	
Reggel vegyes v.	7 óra 14 perc.
Délután személy v.	12 óra 24 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.
Mező-Laborecz felé.	
Reggel vegyes v.	7 óra 14 perc.
Délután személy v.	1 óra 35 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.
Csap felé	
Reggel vegyes v.	7 óra 39 perc.
Délután gyors v.	1 óra 20 perc.
Délután személy v.	5 óra 06 perc.
Este gyors v.	8 óra 46 perc.

Erkezik Ujhelybe:

Budapest felől	
Reggel vegyes vonat	6 óra 40 perc.
Délután gyors v.	1 óra — perc.
Délután személy v.	4 óra 47 perc.
Este gyors v.	8 óra 14 perc.
Kassa felől	
Reggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v.	2 óra 52 perc.
Este vegyes v.	8 óra 30 perc.
Mező-Laborecz felől	
Reggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v.	3 óra 41 perc.
Este vegyes v.	8 óra 31 perc.
Csap felől	
Reggel gyors v.	6 óra 54 perc.
Délután személy v.	11 óra 53 perc.
Délután gyors v.	3 óra 51 perc.
Este vegyes v.	7 óra 56 perc.

Vármegyei Hivatalos Rész.

18547 sz. T. Zemplén vármegye alispánjától.
A 10 fősolgabírónak és S.-A.-Ujhely r. t. város polgármesterének.

Az alábbi miniszteri intézkedést kapcsolatosan 30407/98. számú felhívással megfelelő közhírrététel s a marha rakodó állomásokhoz kirendelt szakértőkkel leendő közlés végett másolatban kiadom.

S.-A.-Ujhely, 1899. július hó 18-án.
Matolai Etele, alispán.

Másolat.

Földmívelésügyi m. kir. minist. 54939/III—2. szám. Mult évi október hó 9-én 9376 eln. sz. a. kelt rendeletem hatályon kívül helyezése mellett megfelelő módon való kihirdetés végett közlöm, hogy az osztrák es. és kir. belügyminiszter urnak folyó évi június hó 22-én 20074. sz. a. kelt rendelete alapján a styriai es. kir. helytartóság által folyó évi július hó 4-én 22450. sz. a. kiadott hírdetmény szerint a Magyar- és Horvát-Szlavonországek járványmentes és osztrák részről állatforgalmi korlátozás alá nem vett területeiről, valamint ezen országok ragadós száj és körömfájás, sertésvész, vagy sertésorbáné miatt osztrák részről lezárt területeinek járványmentes községeiből származó vágómarhák és a 120 kgr. élősúlyon alóli sertések Grácz város közbiztonságára ezentúl minden külön engedelem kikérése nélkül is bevitelük. Az ily bevitt sertések levágási határideje az eddigi 48 óra helyett 96 órára (4 napra) terjesztetett ki, ily állatszallítmányok szállítására nézve az általános állategészségügyrendőri szabályok, illetve a sertés-szállítmányokra nézve az 1897. évi február hó 25-én 12962. sz. a. kelt általános rendeletben (az 5. sz. Allategészségügyi Ertesítőnek az állategészségügyi utmutató kiegészítő részének 86-ik lapján közölt II. (c. pontjában) foglalt általános határozmányok irányadók. — Ezen állatszallítmányok utközben való ki vagy átrakás és felesleges megállapodás nélkül közvetlenül Graz-Karlan állomásra szállítandók akként, hogy oda hétfőn, kedden, pénteken, vagy szombaton még a nappali órákban érkezzenek meg, miután a kirakás csakis a fent említett napokon és csakis a nappali órákban foganatosítható. A kirakott állatok az állatorvosi vizsgálat után köz-

vetlenül a veszteglő intézetbe szállíthatnak és legkésőbb 96 óra alatt leölelők, oly szállítmányok pedig, melyeken valamely ragadós állati betegségben szenvedő, vagy ilyen betegségtől gyanús állat találtatott: csakis kizárólag a veszteglő intézetben kerülhetnek leölelésre. Budapest, 1899. évi július hó 11-én. A miniszter megbízásából: Andreánszky s. k.

Zemplén-vármegye kir. tanfelügyelőségétől.
2827. szám.

Zemplén-vármegye Tekintetes Tanítói Karához!

Felkérem a Tek. Tanító Urakat, hogy a megdicsőült Erzsébet királynénk emlékére általok, vagy a községi lakosok által ültetett fák minőségéről és mennyiségéről hivatalomhoz a lehető legrövidebb idő alatt jelentést tenni sziveskedjenek.
S.-A.-Ujhely, 1899. aug. 10-én.

Kir. tanf. helyett:
Beregszászi István,
kir. s. tanfelügyelő.

4676 ki/99. sz. A bodrogközi j. fősolgabírójától.
Körözüvények.

I.
A f. év július hó 29-én Leányvár község határában a Tiszából egy 55—60 évesnek látszó férfi hullája fogatott ki, mely a rothadásnak III-ik stádiumában volt és körülbelül egy-két hét óta lehetett a vízben, mely körülmény a személynek teljes felismerhetetlenségét idézte elő. — Ruházata egy fehér vászon ingből egy fehér vászon gatyából és egy ócska fekete posztó mellényből állott. — Személyleírása: Testalkata közép nagy, közép erős, izmos. Az arca a mint helyenként borotvált és helyenként a borotvált szakálnak ősz hajjai látszanak. A fején haj csak a fej hátsó részén látszik.

4883 ki. 99. sz.

II.

Folyó évi aug. hó 4-én Kocsi József riesei lakos kárára 1 drb. 2 éves, fekete szőrű kanca csikó (homlokán fehér hold) elszökött és azóta feltalálható nem volt.

Körözését elrendelem azzal, hogy feltalálás esetén hivatalomhoz bejelentés teendő.
4937 ki. 99. sz.

III.

Folyó évi augusztus hó 8-án 1 drb. fejős tehén (sodrott szarvval, fehér szőrű, kék festéssel X. K. M. jegyű) találtatott Szolnoeska községben bitangásban és a községi bíró által vétetett gondozásba. Igazolt tulajdonosa felhívatik, hogy ezen körözüvény megjelenésétől számított 15 nap alatt a községi bírójánál annál is inkább jelentkezzék, mert ellenesetben a tehén mint gazdátlan jószág, az 1894. évi XII. t.-c. 105. §-a értelmében el fog árvereztetni.
K.-Helmecz, 1899. évi augusztus hó 9.

br. Fischer, solgabíró.

4370/I. 99. sz. A varannói j. fősolgabírójától.
Hirdetmény.

Kladzán község határában, folyó évi aug. hó 6-án, egy darab barna pej szőrű 5 éves kanca-ló bitangásban találtatott, — a ló Juhász János kladzáni lakos felügyelete alá helyeztetett.

Felhívom a községi előjáróságokat, hogy ezen hirdetményt közzé tenni siessenek.
Varannón, 1899. évi augusztus hó 9.

Füzesséry György, fősolgabíró.

Heti naptár.

Vasárnap,	augusztus 13. Kasszián.
Hétfőn,	augusztus 14. Oszéb.
Kedden,	augusztus 15. Nagy B.-A.
Szerdán,	augusztus 16. Jácsint.
Csütörtökön,	augusztus 17. Bertrám.
Pénteken,	augusztus 18. Király szül. napja
Szombaton,	augusztus 19. T. Lajos.

A szerkesztő postája.

B. J. — M. J. — G. L. uraknak — Czeke, A dolog nálunk rendben. Az illető hatóságnál személyesen sürgőtűjük meg. Hogy a helyzet Kásón, Kiszton, M. Jesztreben se különb: ne fájjon Czekének. A végére jár majd a hatóság, vagy talán már a végére is járt. Nemde?
L. F. L. urnak — Goricza. Közöltük a kiadóhivatallal. Szíves üdvözlötünk!
F. S. rabbi-jelöltnek — Sárospatak. A kézirat be van fejezve? Több nem jön? Ha nem: akkor hozzálatunk elolvasásához és megüzenjük majd véleményünket.
D. K. urnak — Tokaj. Folytassa. A tp.-ok elküldettek.
Zs. B. urnak — Varannó. Átküldöttük a Tanügy rovat vezetőjének.
Gr. S. urnak — Megkaptuk, átolvassuk.

Felölös szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos: Énlert Gyula.

Hirdetések.

Tk. 4727/1898. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A király-helmeczi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Schvarcz Emilia végrehajtást szenvedő elleni 190 forint 1 kr. Schvarcz Emilia végrehajtást szenvedő elleni kir.-helmeczi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság területén levő Nagy-Géres község határában fekvő és a nagy-géresi 180. sz. tjkvben 63. szám alatt foglalt és Schvarcz Emilia nevére álló 46. ó. i. számú ház és belsejére 360 frtban ezennel megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb jelzett ingatlan az 1899. évi augusztus hó 23-ik napján délután 10 órakor Nagy-Géres község hízáján megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is elfogadtni.

Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy másfélszeres értékű óvadék-képes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bantpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Kelt Király-Helmeczen, a kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi február hó 8. napján.

Dancs György, kir. aljbíró.

Tk. 1332/899. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmeczi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Bodnár István és Jozsef végrehajtást szenvedettek elleni 194 frt 81 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti ügyében a kir.-helmeczi kir. járásbírósa mint tki hatóság területén levő Kis-Czigánd község határában fekvő és a kis-czigándi 116. sz. tjkvben 36, 839—840, 994, 1428, 1785, 1819—1820. hr. sz. alatt foglalt s végrehajtást szenvedett Bodnár István és Jozsef nevére álló ingatlanokra 439 frtban ezennel megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb jelzett ingatlanok az 1899. évi augusztus hó 21. napján délután 11 órakor Kis-Czigánd község hízáján megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy másfélszeres értékű óvadék-képes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bantpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Kelt Kir.-Helmeczen, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi június hó 8. napján.

Dancs György, kir. aljbíró.

Tk. 4500/898. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmeczi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Balla Mihály és társa végrehajtást szenvedettek elleni 149 frt 75 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti ügyében a kir.-helmeczi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság területén levő Kis-Czigánd község határában fekvő és a kis-czigándi 149. sz. tjkvben 214, (431—432), 1137, (1181—1182), (1578, 1579), 2031. hr. szám alatt foglalt és végrehajtást szenvedett Balla Mihály jogúdaik Balla Erzsébet ferj. Fodor Miklósné, kiskoru Balla Eszther ferj. Balla Fodor Miklósné, kiskoru Balla Károly és kiskoru Balla Mihály nevére álló ingatlanokra 451 forintban ezennel megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb jelzett ingatlanok az 1899. évi augusztus hó 23-ik napján délután 10 órakor Kis-Czigánd község hízáján megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy másfélszeres értékű óvadék-képes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bantpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Kelt Kir.-Helmeczen, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi február hó 7-én.

Dancs György, kir. aljbíró.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvszék elnökétől.

2540/1899. eln. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, kir. járásbírósa, kir. ügyész, és fogház 1900 évi összesen 696²/₁₀₀ köbméter tevő tüzfifa szükséglete;

Továbbá ugyanezen hivatalok részére, ugyanezen időre szükséges legfinomabb amerikai kőolaj (potroleum) szállításának biztosítása céljából f. év szeptember hó 14-ik napján d. e. 9 órakor a kir. törvényszéknél elnöki irodámban nyilvános árlejtés fog tartatni.

Erről mindazokat, a kik ezeknek a szállításoknak egyikét vagy másikat elvállalni óhajtják, azzal értesitem, hogy a szállítási és szerződési feltételek hivatalos helyiségemben a délelőtti órák alatt megtekinthetők s hogy a mult évi szállítási érték 5%-nak megfelelőleg a tüzfifa szállításra pályázók 90 frtot, a kőolaj szállításra pályázók pedig 40 frtot tartoznak bantpénzül az árlejtés alkalmával készpénzben letenni.

S.-A.-Ujhely, 1899. augusztus 9.

Fornszek Károly,

elnök.

Épületek, ingóságok, termények

tűzkár elleni biztosítására,

továbbá: élet- és járadék biztosítások felvételére

ajánlkozik :

az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

kerületi ügynöksége

S.-A.-UJHELYBEN, a „Zemplén“ kiadóhivatalában.

Tk. 251/1899. szám.

Hirdetmény.

Rad község telekkönyve tagosítás, illetve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX. t.-cz., az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1891. évi XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé: zések, vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 22. §. alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1900. évi márczius 15-ik napjáig bezárólag a kir. telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ának értelmében, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-ában foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1900. évi márczius 15-ik napjáig bezárólag a kir. telekkönyvi hatósághoz benyújtásuk, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fognak;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1900. évi márczius 15-ik napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött téves átvezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetiek a kir. telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Kir.-Helmeczen, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. április 13-án.

Danos György, kir. aljbíró.

Meghívó.

A hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet kötelékébe tartozó Nagy-Kövesd és Vidéke községi hitelszövetkezet 1899. évi szeptember hó 3-án d. u. 3 órakor a nagykövesdi ref. iskolában

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében ezennel meghívotnak azon megjegyzéssel, hogy amennyiben a fenti napra kitűzött közgyűlésen a tagok az alapszabály módosításához szükséges $\frac{2}{3}$ többségben meg nem jelennek, az új gyűlés 1899. évi szeptember hó 10-ére tüzetik ki, a mikor is tekintet nélkül a megjelenő tagok számára határozatképes leend.

Napirend:

2. Az országos központi szövetkezetbe való belépés.

2. Az alapszabályok módosítása.

Kelt Nagy-Kövesd, 1899. évi aug. hó 6-án.

A Nagy-Kövesd és Vidéke
községi hitelszövetkezet
i g a z g a t ó s á g a.

L I P I K

fürdő

SZLAVONIÁBAN.

Egyetlen jód tartalmu alkalikus hőforrás (64° C.) a Kontinensen.

1893. óta a Lonjavölgyi vasút állomása (Dugosellon át.) Azonkívül Pakrac-Lipik déli vasút állomás. (Zonatarifa.)

Kitüntetve: Budapest, Bécs, London, Róma, Brüssel.

Fényesen berendezett gyógyterem, kávéház és vendéglő, nagyszabású park, fedett sétány, kitűnő gyógyszaladók, pompásan berendezett fürdőépületek, Villanyos világítás.

Felülmulhatatlan hatású kősvény és csuszos bajknál ischlánsnál, csontbajoknál, mindennemű hurutos bántalmoknál, valamint minden mirigy és verhetőségeknél.

Hivatalos fürdőorvos Dr. SZEMERE BERTALAN. Jód hévvíz szétküldése egyenesen a forrástól, továbbá Édeskút L. és Mattoni és Wille cégtől Budapestten. — Bővebb felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság Lipiken.

Tk. 1498/899. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmeczi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Balla Menyhért és társai végrehajtást szenvedettek elleni 152 forint 12 kr. tőkekövetelés és jár. iránti ügyében a kir.-helmeczi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság területén lévő Kis-Czigánd község határában fekvő és a kis-czigándi 202. számú tjkvben 747. és 748. hr. sz. a. foglalt és végrehajtást szenvedett Balla József és végrehajtást szenvedett Balla Menyhért, Eszter, Károly jogutódja Tóháti Timári István nevében álló 215. ö. i. sz. házas belsőségre 160 forint; 2. a kis-czigándi 420. sz. tjkvben 260, 954, 1265, (1531—1532.) hr. sz. alatt

foglalt és Balla Menyhért, Balla Eszter, Balla Károly kiskoruk, Balla József, Tóháti Timári István nevében álló ingatlanokra 285 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi augusztus hó 21-ik napjának délelőtti 10 órakor Kis-Czigánd község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy másfél annyi értékű óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Kelt Kir.-Helmeczen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi június hó 8-án.

Dancs György, kir. aljbíró.

16,420. szám. á. 99.

Hirdetmény.

Zemplén-vármegye árvaszéke részéről közhírré tétetik, hogy Lefkovics Simonné által a megyei árvapénztárba biztosítékul letett 251 frtra becsült arany és ezüst ékszerek folyó évi augusztus hó 29. napjának reggeli 9 órájkor a megyei árvapénztár hivatalos helyiségében S.-A.-Ujhelyben megtartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett Spillenber Barna árvaszéki ülnök által eladatni fognak.

Kelt Zemplén-vármegye árvaszékének S.-A.-Ujhelyben, 1899. július 19-én tartott üléséből.

Karsa Ferencz,
h elnök.

Tk. 1530/899. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagy-mihályi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Csincsar Mária, Erzsébet és kisk. György végrehajtást szenvedő elleni 133 frt 33 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagy-mihályi kir. járásbíró területén lévő Topolyán község határában fekvő a topolyáni 23. számú tjkvben 4—11. és 13—14. sorszám alatt 265, 429, 481, 644, 691, 857, 954, 2088, 1260. és 1397. hr. sz. a. irt ingatlanokból B. 11—13. sorsz. alatt Csincsar Mária, Erzsébet és kisk. Györgyöt illető $\frac{1}{16}$ -od rész jutalékra az árverést 487 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és pedig akként, hogy a C. 7 sorszám alatt özv. Csincsar Pálné javára bekebelezett özvégi haszonélvezeti jog az árverés által nem érintetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi augusztus hó 30-ik napjának délelőtti 9 órakor Topolyán község birájának házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 48 forintot készpénzben vagy az 1881. évi III. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminis-teri rendelet 8-ik szakaszában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. III. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt Nagy-Mihályban, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi június hó 19-ik napján.

Bodnár, kir. aljbíró.

Gőzcséplők és egyéb gazdasági gépek
megrendelhetők a lenti cégnél.

Ugyanott jutányos áron beszerezhető a legjobb minőségű
gépolajok, vízhatlan ponyvák, gépszijak.

Az Umrath és társai gépgyárosoknak,
valamint
az „Eperjesi Népbank“
cserépkálya gyárnak
bizományi raktára.

BEHYNA TESTVÉREK
vas-, fűszer- és bizományüzlet.

MIHALOVITS-féle
Harmat-Créme

Arcszépítő kenőcs.

- ▲ **Harmat-Créme** a legjobb arcszépítő s kézbőr-ápoló kenőcs, mely üdév, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.
- ▲ **Harmat-Créme** sem olmo, sem higányt nem tartalmaz s telje en ártalmatlan hatásu.
- ▲ **Harmat-Créme** nappal is használható, miután nem zsiroz s a poudert jól állja.
- ▲ **Harmat-Créme** nem teszi fényessé az arczot s fehériti a bőrt.
- ▲ **Harmat-Créme** kiváló jó hatásu mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mites-erek (bőrtakák) elmulasztására, napégette s szőkefujta arcznál, s kéznél.
- ▲ **Harmat-Créme** teljesen zsirtalan, habszerű, jóillatu arcszépítő egy tégelyének ára **egy korona.**
- ▲ **Harmat Szappan**, mely a Créme hatását fokozza, darabonként **35 kr.**

Főraktár a készítő **MIHALOVITS I. gyógy-szerésznél Debreczenben.**
Főraktár S.-A.-Ujhelyben:
Vidder Gyula gyógyszerész urnál.

A szépség
emelésére, tökéletesítésére és fentartására legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztiszta és zsirmentes készítmény a

MARGITCRÉME.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet szeplőt, májfo tot, pürsenést, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arcszint kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arczon levő ránczokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Créme. Ha az arczot naponként Margit-Crémmel masszozzuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arczisztatlanságok tűnnek el, hanem a ránczok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyeket öregség, gondok, betegség stb. okoztak.

- Ovszer a nap és szél befolyása ellen.
- Nappal is használható. Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.
- Margit-hűlgypor 60 kr Margit-szappan 35 kr.
- Margit-fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
- Rosetter hajregenerator az ósz hajnak eredeti szinét adja vissza 1 frt.
- Hajszőkítő bármily haját arnyszőkére fest 50 kr. és 1 frt.
- Tanochinin pomade legjobb hajápoló és növesztő 35 és 50 kr.
- Világosvári Bohus bajuszpedró dőlczeg, szép bajusz nevelésre 25 és 35 kr.

FÖLDES KELEMEN

Arad, Deák Ferencz-utca 12

Bel- és küllhoni gyógyszerészi és higienikus különlegességek, kötszerek, toilette cikkek raktára.
Telefon 111. szám.

Főraktár: **Widder Gyula és Kádár Gyula** gyógyszerésztárában.

Raktár minden gyógyszerésztárban.
3 frton felüli rendelmények bérmentve küldetnek.

Tk. 1560/1899. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmecki kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jászay Sándor végrehajtónak Pallay Miklós végrehajtást szenvedett elleni 150 forint tőkekövetelés és járulékal iránti ügyében a kir.-helmecki kir. járásbírósg mint tkvi hatóság területén lévő Agárd község határában fekvő és az agárdi 190. sz. tjkvben 28. hr. sz. a. foglalt ingatlan használati és felülpi ményi tulajdonjogának végrehajtást szenvedett Pallay Miklós nevén álló 17/64-ed részére 160 forintban;

az agárdi 429. sz. tjkvben 1562-1568. hr. szám alatt foglalt ingatlanok végrehajtást szenvedett Pallay Miklós nevén álló 217/1152-ed részére 303 forintban;

az agárdi 477. sz. tjkvben 2066. hr. szám alatt foglalt ingatlanok végrehajtást szenvedett Pallay Miklós nevén álló 1/10-od részére 10 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan 1899. évi október hó 9. napjának délelőtti 10 órakor Agárd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is elfognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10% át készpénzben, vagy másfélannyi értékű óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Kelt Kir.-Helmecczen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi június hó 8-án.

Dancs György, kir. aljbíró.

Meghívó.

A hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet kötelekibe tartozó **Zemplén-Agárd és Videke** községi hitelszövetkezet 1899. évi augusztus hó 27-én délután 3 órakor a reform-evang. iskolában

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívotnak azon megjegyzéssel, hogy a mennyiben a fenti napra kitűzött közgyűlésen a tagok az alapszabály módosításához szükséges 2/3 többségben meg nem jelennek, az új közgyűlés 1899. évi szeptember hó 3-ára tüzetik ki, amikor is az tekintet nélkül a megjelölt tagok számára határozatképes leend.

Napirend:

1. Az országos központi szövetkezetbe való belépés.
 2. Az alapszabályok módosítása.
- Kelt Zemplén-Agárd, 1899. évi július hó 30-án.

Az igazgatóság.

Tk. 3816/1899. szám.

Hirdetmény.

Mihajló és Brezovecz község telekkönyve birtokszabályozás következtében általkittatott és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyek az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1900. évi január hó 29-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1900. évi január hó 29-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönb azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16-ik §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1900. évi január hó 29-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után az átalakításakor közbjött téves bevezetésből származó bármimemű igényeket jöhíszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján is csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak serelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál árvehetik.

Kelt Homonnán, a kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. július hó 8-án.

Dr. Oláh, kir. aljbíró.

KORNSTEIN IGNÁCZ
S.-A.-UJHELY.

Steyeri fegyvergyári „Waffenrad“ és „Helical Premier“ kerékpárok, kerékpár alkatrészek, Reithoffer és Dunlap-féle köpenygyummi és légtömölők.

Mindennemű **vas- és aczélárúk, szerszámok, gazdasági eszközök, gépfelszerelési anyagok, géphajtó szijak, ruggyanta áruk** dusan felszerelt raktára.

Oliva, repace, eredeti Mautscheff és Nobel, valamint süritett olajok s Tovatte gépsziradék.

Vizmentes ponyvák és terményzsákok.

Portland és román czeмент, kátrány- és asphalt, tedél és elszigetelő lemezek állandó nagy raktára.

Ajánlok használt, de teljesen jó karban lévő **cséplőkészleteket s lokomobilokat**, egy használt hibátlan **kazánt.**

Jutányos áruk, előnyös fizetési feltételek.

Csak akkor valódi, ha minden doboz címeres védjeggyel van lezárva.

Bodro kézből eladón Vécst AZO a tő egy illett nyelv

Csak fiatal embereket

érdekel tudni, hogy a

Párisi Dr. Boiton-féle

Injectio Oriental

már néhány nap alatt elmulasztja még a legrégebb és legelhanyagoltabb kifolyást is. Felesleges tehát Santal vagy Copaivát használni, mely csak a gyomrot rontja, de a bajt nem gyógyítja.

Kapható egyedül

Zoltán Béla

gyógyszertárában

Budapest, V., Nagykeresztény-utca 23.

Ara üveganként 1 frt. 1.20 kr. előleges beküldésével franco.

A s.-a.-ujhelyi Népbank mint takarékpénztár

1899. évi szeptember hó 10-én d. e. 10 órakor

az intézet saját helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

a részvényesek megjelenni tisztelettel felkéretnek.

TÁRGY:

Két igazgatósági tagsági állás feletti intézkedés és ebből folyólag esetleg két igazgatósági tag választása.

A közgyűlésen résztvenni akaró részvényesek vagy törvényes képviselőik részvényeiket a szelvényekkel együtt az alapszabályok 27. §-a értelmében az igazgatóságnál nyugta mellett letenni tartoznak s szavazatjeggyel láttatnak el.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1899. aug. 10-én.

Az igazgatóság.

Egy teljesen felszerelt Téglát, ötféle nagyságu talajcsövet, kövezethez való kocskát és cserepet gyártó **Schlick-féle gép** eladó. A gépet egy hat lóerejű gőzmotor hajtja, mely szintén megvehető.

Czim: Téglagyár Homonna.

Eladó

Bodrog-Vécsben 65 hold földbirtok szabadkézből. — A vétel iránt értekezhetni az eladónál **özv. Tóth Pálnénál** Bodrog-Vécsben.

Azonnali belépésre kerestetik

a tótjablonyai uradalom részére egy béres gazda és egy csősz, illetve erdőőr. — Magyar és tót nyelv kívánatos.

Tótjablonyai uradalom
posta Koskócz.

Tanuló

megfelelő képzettséggel fölvétetik a homonnai m. k. dohány-nagyáru-dával kapcsolatos fűszer üzletben.

Tk. 4642/98. sz.

Árverési hírdeméniyi kivonat.

A kir.-helmezi kir. bíróság mint könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Papp András végrehajtást szenvedett elleni 36 forint 01 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti ügyében a kir.-helmezi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság területén lévő Kis-Tárkány község határában fekvő és a kis-tárkányi 15. számú tjkvben (31-32) br. szám alatt foglalt és 1/4-ed részben adós Pap

András, 1/4-ed részben nem adós Tóth József és neje született Kudrác Mária, 2/4-ed részben nem adós Pap született Illés Julia nevén álló 60. ö. i. számú ház és belsőrege a végrehajtási törvény 156. §-a alapján egészben 471 forintban; — 2. a kis-tárkányi 200. számú tjkvben 857. hr. sz. alatt foglalt és 3/24-ed részben adós Pap András 1/24-ed részben nem adós Pap Julianna férj. Koi Menyhértné, 12/24-ed részben nem adós Pap szül. Illés Julia és 8/24-ed részben Tarczy Pál és neje szül. L. bas Paulina nevén álló ingatlanra a végrehajtási törvény 156. §-a alapján egészben 130 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb jelzett ingatlanok az **1899. évi augusztus hó 26-ik** napjának d. e. 10 órakor Kis-Tárkány község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy másfélszeres értékű óvadékképesnek nyilvántartott értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 188. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságról történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismeréniyt a kiküldöttnek átadni.

Kelt Király-Helmezen, a kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi február hó 7. napján.

Dancs György, kir. aljbíró.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek. Főnyeremény: 50,000 korona érték

és több kisebb-nagyobb nyeremény,

összesen 1006 nyeremény 100,000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20% levonással azonnal **készpénzben** beváltja

Budapesten: a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8.,
vagy **Szeged**en: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzintézetek **a nyerő kívánságára** készek az **50,000 korona értékű főnyereményt** egy hasonértékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becserélni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szeptember 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdékben és egyéb elárusító helyeken.

Üszonfelárusítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.

WIDDER GYULA

GYOGYSZERTÁRA A „MAGYAR KORONÁHOZ“
S.-A.-Ujhely, (Dr. Hornyai-féle házban).

Raktára az összes bel- és külföldi különlegességeknek, legfinomabb angol s francia illatszerek, hölgyporok, szappanoknak. Sebészeti eszközök, kötszerek, gyógyborok, gyógyczukorkák

Valódi lilium arczenőcs és szappan

szeplő, májfolt, mitesser s az arcbőr egyéb betegségei ellen kitűnő sikerrel használható.

Az arczenőcs ára 70 fillér, 1 kor., 1 kor. 40 fillér és 2 kor.
1 darab szappan ára 1 kor. 20 fillér.

Valódi tokajival készített s igen kellemes édes ízű china vas bor

orvosi ajánlatra, vérszegénység, sápkór s a gyermekek gyengesége ellen használható, nagy üveg ára 7 kor. 20 fillér, kis üveg 4 korona.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.
Csomagolás díjtalan.

Alapítva
1866.

Alapítva
1866.

Minden rendszerű

Gőzkazánokat,

Szesz- és viz-tartályokat,

Henze-féle főzőket,

Czefre-előkeverő-kadákat,

továbbá mindennemű

gőzkazán- és gőzmozgony-javításokat

s egyéb kazánmunkákat

legsolidabb kivitelben s jutányos áron szállít és eszközöl

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntödéje

KASSÁN.

Idült légcső, tüdő-, gyomor-, bél- és hólyag-hurutban, húgykő és fővény kórban szenvedőknél az országsszerte páratlanul ismert és használt üdítő ital a

PARÁDI

savanyu viz

hatalmas gyógyerővel bír, különösen ott, hol az ivóvíz rosz, vagy ahol gerjes és járványos betegségek szoktak uralkodni, igen ajánlható.

Kizárólagos raktár S.-A.-Ujhely részére

MALÁRTSIK GYÖRGY

mindennemű bel- és külföldi természetes ásvány-
vizek raktárában,

fűszer-, esemege és gyarmatáru kereskedésében.

Első zemplén-megyei honi butor-esarnok
S.-a.-Ujhelyben.

Értesítés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a „Vörös ökör“ emeletén lévő 5 teremben a legkényesebb izlésnek is teljesen megfelelőleg jól berendezett

BUTORRAKTÁRAMAT

a n. é. közönség kényelmére ezzel kapcsolatosan ugyanott a földszinten egy **nagyszabásu butorraktárral** megnagyobbítottam.

Kik eddig nálam bevásárolni szivesek voltak, meggyőződhetnek azon állításom igazságáról, hogy raktáromban eskis jó és szolid minőségű és bárminő kivánalomnak megfelelő izlésteljes áruim vannak, miért is kérem e kedvező alkalmat megragadni és ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig úgy ezután is igyekvni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.

Egy fehér színű barna foltos vizslakutya elveszett, megtalálójára 10 forint jutalomban részesül.

Gróf Sztáray Gábor,

Nagy-Mihály (Zemplénmegye).

Egyedül valódi csakis üvegben!

Ez a valódi n. csalhatatlan és gyökeres irtószer mindennemű rovar ellen.

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Kincsesy Péter, Widder Gy., Fischer Haní, Behyna test., Grünbaum M., Nagy Ferencz, Klein Henrik, Klein Albert Malártsik György, Szentgyörgyi Vilm., Klein Géza, Hazai Adolf, Glück Samu, Szikszay Róza és Markus Safr., Bilanovits István.	Rosenblüth Márkus.
Abauj-Szántó: Blau Herman, Sóváry Kálmán, Friedmann Simon, Klein Adolf, Klein Vilmos.	Mándok: Richard Emil.
Ferró Enes: Haimann Salamon, Herczfeld Lajos.	N.-Mihályban: Glück Mór, Tolvay Imre, Buczinszky Lajos, Marmorstein Jenő, Wünschendorfer K. és Landesmann Vilmos.
Gálszécs: Grün Lajos, Engländer Ignác, Friedmann Lipót és Rosenberg Bernát.	Sárospatakon: Pavletits György s Palcsó Lászlónál.
Homonnán: Friedmann Markus, Hocza Gyula, Klein Dávid és fia, Kuharszky Gyula, Pápay Pál, Szekerák Aladár.	Szerencsen: Turcsányi Ferencz, Bekéfi Ignác.
	Tállyán: Gottfried Sámuel.
	Torajon: Frisch Vilmos, Helm Samu, Mergentern Izidor, Olay Lajos, Zákó Soma, Gross Izráel.
	Varannó: Cseri Herman, Gaál Sándor, Friedmann és Rosenberg, Rosenblüth Sándor, Klauer Emil.